

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentset versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B** EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2009/73/EÜ,
13. juuli 2009,
mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv
2003/55/EÜ
(EMPs kohaldatav tekst)
(ELT L 211, 14.8.2009, lk 94)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/1999, 11. detsember 2018	L 328	1	21.12.2018
► <u>M2</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/692, 17. aprill 2019	L 117	1	3.5.2019

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV
2009/73/EÜ,**

13. juuli 2009,

**mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega
tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ**

(EMPs kohaldatav tekst)

I PEATÜKK

SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesolevas direktiivis kehtestatakse ühiseeskirjad maagaasi ülekande, jaotamise, tarnimise ja hoiustamise kohta. Selles sätestatakse eeskirjad, mis on seotud maagaasisektori korraldamise ja toimimisega, juurdepääsuga turule, maagaasi ülekande-, jaotus, tarne- ja hoiustamis-lubade väljastamise ning võrkude kasutamise nõuete ja korraga.

2. Käesolevas direktiivis kehtestatavad eeskirjad maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi kohta kehtivad ka mittediskrimineerival viisil biogaasile, biomassist saadavale gaasile ja muud liiki gaasile sel määral, kui neid gaase saab tehniliselt ja ohutult juhtida maagaasivõrku ja selle kaudu transportida.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „maagaasiettevõtja” – füüsiline või juriidiline isik, kelle vähemalt üks ülesanne on maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi tootmine, ülekandmine, jaotamine, tarnimine, ostmine või hoiustamine, ning kes vastutab nende ülesannetega seotud kaubanduslike, tehniliste ja/või hooldusküsimuste eest, välja arvatud lõpptarbijaid;
- 2) „tootmisetapi torustik” – torujuhe või torustik, mida kasutatakse ja/või ehitatakse osana nafta või maagaasi tootmisest või mida kasutatakse maagaasi edastamiseks ühest või mitmest sellise tootmise paigast töötlusettevõttesse, terminali või lõplikku maabumisterminali;
- 3) „ülekanne” – maagaasi transportimine, välja arvatud tarnimine, torustiku kaudu, mis koosneb peamiselt kõrgsurvetorudest, mis ei ole tootmisetapi torustik ega kõrgsurvetorustiku osa, mida kasutatakse maagaasi kohalikuks jaotamiseks;

▼B

- 4) „ülekandesüsteemi haldur” – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab ülekande ülesannet ja vastutab ülekandesüsteemi kasutamise eest, tagades selle hoolduse ja vajadusel ülekandesüsteemi ehitamise teatud paikkonnas, ning vajadusel gaasivõrkude vastastikuse ühendamise teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust gaasi transportimise järele;
- 5) „jaotamine” – maagaasi transportimine kohalike või piirkondlike torustike kaudu tarbijatele, välja arvatud tarnimine;
- 6) „jaotussüsteemi haldur” – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab gaasi jaotamise ülesannet ja vastutab jaotussüsteemi kasutamise eest, tagades selle hoolduse ja vajadusel jaotussüsteemi ehitamise teatud paikkonnas, ning vajadusel gaasivõrgu vastastikuse ühendamise teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust gaasi jaotamise järele;
- 7) „tarnimine” – maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi müük, kaasa arvatud edasimüük tarbijale;
- 8) „tarneettevõtja” – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab tarneülesannet;
- 9) „gaasihoidla” – maagaasi hoidmiseks kasutatav rajatis, mis kuulub ja/või mida kasutab maagaasiettevõtja, kaasa arvatud selle veeldatud maagaasi hoidmiseks kasutatav osa, kuid välja arvatud selle tootmistegevuseks kasutatav osa ja välja arvatud ka eranditult ülekandesüsteemi halduri poolt nende ülesannete täitmisel kasutatav osa;
- 10) „hoidlatevõrgu haldur” – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab gaasi hoiustamise ülesannet ja vastutab gaasihoidla kasutamise eest;
- 11) „maagaasi veeldusjaam” – terminal, mida kasutatakse maagaasi veeldamiseks või veeldatud maagaasi impordiks, mahalaadimiseks ja taasgaasistamiseks, kaasa arvatud taasgaasistamiseks ja selle järel ülekandesüsteemi toimetamiseks vajalikud abiteenused ja ajutised hoidlad, kuid välja arvatud kõik hoidlatena kasutatavad veeldatud maagaasi terminalide osad;
- 12) „maagaasi veeldusjaamade haldur” – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab maagaasi veeldamise või impordi, mahalaadimise ja taasgaasistamise ülesannet ning vastutab maagaasi veeldusjaama kasutamise eest;
- 13) „võrk” – ülekandevõrk, jaotusvõrk, maagaasi veeldusjaamad ja/või gaasihoidlad, mis kuuluvad ja/või mida kasutab maagaasiettevõtja, sealhulgas torujuhtmete pakett ja selle abiteenuste rajatised ning sidusettevõtjate rajatised, mida vajatakse juurdepääsuks ülekandele, jaotamisele ja veeldatud maagaasi käsitlemisele;

▼B

- 14) „abiteenused” – kõik teenused, mida on vaja juurdepääsuks ülekandevõrkudele, jaotusvõrkudele, maagaasi veeldusjaamadele ja/või gaasihoidlatele ning nende haldamiseks, kaasa arvatud koormuse tasakaalustus-, segamis- ja väärisgaaside lisamiseadmed, mis ei hõlma eranditult ülekandesüsteemi haldurite poolt nende ülesannete täitmisel kasutatavaid rajatisi;
- 15) „torujuhtmete pakett” – gaasi hoiustamine survestamise teel gaasi ülekande- ja jaotussüsteemides, mis ei hõlma ülekandesüsteemi haldurite ülesannete täitmisel kasutatavaid rajatisi;
- 16) „ühendatud võrk” – mitu omavahel ühendatud võrku;

▼M2

- 17) „ühendustoru” – ülekandetoru, mis ületab kas maa või õhu kaudu liikmesriikide vahelist piiri ja mille otstarve on ühendada kõnealuste liikmesriikide siseriiklikke ülekandevõrke, või liikmesriigi ja kolmanda riigi vaheline ülekandetoru kuni liikmesriikide territooriumini või kõnealuse liikmesriigi territoriaalmereni;

▼B

- 18) „otsetoru” – ühendatud võrku täiendav maagaasitorujuhe;
- 19) „integreeritud maagaasiettevõtja” – vertikaalselt või horisontaalselt integreeritud ettevõtja;
- 20) „vertikaalselt integreeritud ettevõtja” – maagaasiettevõtja või maagaasiettevõtjate rühm, mille üle samal isikul või samadel isikutel on otsene või kaudne kontroll ja kus asjaomase ettevõtja või ettevõtjate kontserni vähemalt üks ülesanne on maagaasi ülekandmine, jaotamine, maagaasi veeldamine või hoiustamine ning teine ülesanne maagaasi tootmine või tarnimine;
- 21) „horisontaalselt integreeritud ettevõtja” – ettevõtja, kelle vähemalt üks ülesanne on maagaasi tootmine, ülekandmine, jaotamine, tarnimine või hoiustamine, ja teatav ülesanne väljaspool maagaasisektorit;
- 22) „sidusettevõtja” – sidusettevõtja nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmenda direktiivi 83/349/EMÜ (mis põhineb asutamislepingu artikli 44 lõike 2 punktil g⁽¹⁾) ja käsitleb konsolideeritud aastaaruandeid⁽²⁾) artikli 41 tähenduses, sidusettevõtja selle direktiivi artikli 33 lõike 1 tähenduses ja/või samale aktsionärile kuuluvad ettevõtte;
- 23) „võrgukasutaja” – füüsiline või juriidiline isik, kes tarnib maagaasi võrku või kellele võrgust maagaasi tarnitakse;
- 24) „tarbija” – maagaasi hulgimüüja või lõpptarbija ja maagaasi ostev maagaasiettevõtja;

⁽¹⁾ Direktiivi 83/349/EMÜ pealkirja on kohandatud, et võtta arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutumist vastavalt Amsterdamis lepingu artiklile 12; algselt viidati artikli 54 lõike 3 punktile g.

⁽²⁾ EÜT L 193, 18.7.1983, lk 1.

▼B

- 25) „kodutarbija” – tarbija, kes ostab maagaasi oma majapidamise tarbeks;
- 26) „mitte-kodutarbija” – tarbija, kes ostab maagaasi, et tarvitada seda väljaspool oma majapidamist;
- 27) „lõpptarbija” – tarbija, kes ostab maagaasi oma tarbeks;
- 28) „vabatarbija” – tarbija, kes saab vabalt osta gaasi oma valitud tarnijatelt artikli 37 tähenduses;
- 29) „hulgimüüja” – füüsiline või juriidiline isik, kes ostab maagaasi selle edasimüügiks kas oma asukohavõrgust või väljastpoolt seda, välja arvatud ülekande- ja jaotussüsteemi haldurid;
- 30) „pikaajaline planeerimine” – maagaasiettevõtjate tarne- ja transportimahu pikaajaline planeerimine, et rahuldada nõudlust maagaasi järele võrgus, mitmekesistada allikaid ja tagada tarned tarbijatele;
- 31) „tekkiv turg” – liikmesriik, kus esimese pikaajalise maagaasi tarnelepingu esimene kaubanduslik tarne tehti maksimaalselt kümme aastat tagasi;
- 32) „turvalisus” – nii varustuskindlus kui ka tehniline töökindlus;
- 33) „uus infrastruktuur” – infrastruktuur, mille ehitamine ei ole 4. augustiks 2003 lõpetatud;
- 34) „gaasitarneleping” – maagaasiga varustamist käsitlev leping, kuid mitte maagaasi tuletisinstrument;
- 35) „maagaasi tuletisinstrument” – finantsinstrumentide turge käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ ⁽¹⁾ I lisa C jao punktides 5, 6 või 7 nimetatud finantsinstrument, mis on seotud maagaasiga;
- 36) „kontroll” – õigused, lepingud või muud vahendid, mis kas eraldi või ühiselt ning vastavaid asjaolusid või õigusnorme arvestades annavad võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada, eelkõige tulenevalt:
- a) omandiõigusest või õigusest osaliselt või täielikult kasutada ettevõtja vara;
- b) õigustest või lepingutest, mis võimaldavad otsustavalt mõjutada ettevõtja organite koosseisu, hääletamist või otsuseid.

⁽¹⁾ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

II PEATÜKK

SEKTORI KORRALDUSE ÜLDEESKIRJAD

*Artikkel 3***Avaliku teenuse osutamise kohustus ja tarbijakaitse**

1. Liikmesriigid tagavad oma institutsioonilise korra alusel ja võttes asjakohaselt arvesse subsidiaarsuse põhimõtet, kuid ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, et maagaasiettevõtjad tegutseksid käesoleva direktiivi põhimõtteid järgides konkurentsivõimelise, turvalise ja looduskeskkonda säästva maagaasituru rajamise nimel ning et ettevõtjate vahel ei tehtaks vahet seoses nende õiguste ja kohustustega.

2. Liikmesriigid võivad asutamislepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige artiklit 86 täielikult arvesse võttes ja üldist majandushuvi silmas pidades kehtestada maagaasisektori ettevõtjatele avaliku teenuse osutamise kohustused, mis on seotud turvalisusega, sealhulgas varustuskindlusega, tarnete korrapärasuse, kvaliteedi ja hinnaga ning keskkonnakaitsega, sealhulgas energiatõhususe, taastuvenergia ja kliimakaitsega. Need kohustused peavad olema selgelt sõnastatud, läbipaistvad, mitte-diskrimineerivad ja kontrollitavad ning tagama ühenduse maagaasiettevõtjatele võrdse juurepääsu liikmesriikide tarbijatele. Seoses käesolevas lõikes nimetatud varustuskindluse, energiatõhusust edendava nõudluse juhtimise ning keskkonnakaitse ja taastuvenergia eesmärkide täitmisega võivad liikmesriigid rakendada pikaajalist planeerimist, võttes arvesse kolmandate isikute võimalusi võrgule juurde pääseda.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kaitsta lõpptarbijaid, ning tagavad eelkõige kaitsetumate tarbijate piisava kaitse. Sellega seoses määratleb iga liikmesriik kaitsetumate tarbijate mõiste, mis võib osutada kütteostuvõimetusele ning muu hulgas keelule selliseid tarbijaid kriitilistel aegadel gaasivõrgust välja lülitada. Liikmesriigid tagavad kaitsetumate tarbijatega seotud õiguste ja kohustuste täitmise. Eelkõige võtavad nad asjakohaseid meetmeid, et kaitsta gaasivõrguga ühendatud ääremaade lõpptarbijaid. Liikmesriigid võivad gaasivõrguga ühendatud tarbijatele määrata viimasena vastutava taseme tarnija. Neil tuleb tagada tarbijakaitse kõrge tase, eriti seoses lepingutingimuste läbipaistvuse, üldise teabe ning vaidluste lahendamise mehhanismidega. Liikmesriigid tagavad vabatarbijatele reaalse võimaluse hõlpsasti tarnijat vahetada. Vähemalt kodutarbijate puhul peaksid need meetmed sisaldama I lisas sätestatud meetmeid.

4. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, näiteks koostades riiklikud energeetika tegevuskavad, pakkudes sotsiaaltoetusi, et tagada kaitsetumate tarbijatele vajalik energiavarustus või pakkudes toetust energiatõhususe parandamiseks, et võidelda tuvastatud kütteostuvõimetusega, sealhulgas vaesuse laiemas kontekstis. Need meetmed ei tohi takistada artiklis 37 sätestatud turu tõhusat avanemist ja turu toimimist

▼B

ning neist teavitatakse vajaduse korral komisjoni vastavalt käesoleva artikli lõikele 11. Selline teavitamine ei hõlma üldise sotsiaaltoetuste süsteemi raames võetavaid meetmeid.

5. Liikmesriigid tagavad, et kõikidel gaasivõrguga ühendatud tarbijatel on õigus saada tarnijalt gaasivarustust tarnija nõusolekul, olenemata sellest, millises liikmesriigis tarnija on registreeritud, kui tarnija täidab kohaldatavaid kauplemis- ja tasakaalustuseeskirju ning varustuskindluse nõudeid. Liikmesriigid võtavad sellega seoses kõik vajalikud meetmed tagamaks, et haldusmenetlused ei saaks takistuseks tarneettevõtjatele, kes on juba teises liikmesriigis registreeritud.

6. Liikmesriigid tagavad, et:

a) kui tarbija, kes järgib lepingu tingimusi, soovib vahetada tarnijat, teostavad asjassepuutuvad haldurid muutmistoimingu kolme nädala jooksul, ning

b) tarbijatel on õigus saada kõik asjakohased tarbimisandmed.

Liikmesriigid tagavad, et esimese lõigu punktides a ja b osutatud õigused oleksid tarbijatele tagatud mittediskrimineerival viisil hinna, töömahu ja ajakulu osas.

7. Liikmesriigid rakendavad sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse ja keskkonnakaitse eesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid, mis võivad hõlmata kliimamuutustega võitlemise vahendeid ja varustuskindlust. Need meetmed võivad eelkõige ja vajadusel kõiki olemasolevaid siseriiklikke ja ühenduse vahendeid kasutades anda majanduslikke stiimuleid vajaliku võrgu-infrastruktuuri, sealhulgas gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsus, hooldamiseks ja ehitamiseks.

8. Energiatõhususe edendamiseks soovib liikmesriik või reguleeriv asutus, kui liikmesriik on nii sätestanud, tungivalt, et maagaasiettevõtjad optimeeriksid gaasikasutust, näiteks pakkudes energijuhtimise teenusid, töötades välja uuendusliku hinnakujunduse või võttes vajaduse korral kasutusele arukad arvestisüsteemid või arukad võrgud.

9. Liikmesriigid tagavad, et luuakse ühtsed kontaktpunktid, kust tarbijad saavad kogu vajaliku teabe oma õiguste, kehtivate õigusaktide ja vaidluse korral nende käsutuses olevate vaidluse lahendamise võimaluste kohta. Sellised kontaktpunktid võivad kuuluda üldiste tarbijainfopunktide alla.

Liikmesriigid tagavad, et kaebuste tõhusaks käsitlemiseks ja vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks luuakse sõltumatu mehhanism, näiteks energeetika ombudsman või tarbijakaitseorgan.

▼B

10. Liikmesriigid võivad otsustada, et gaasi jaotamise suhtes ei kohaldata artikli 4 sätteid, kui see takistaks juriidiliselt või faktiliselt maagaasiettevõtjatele pandud üldist majandushuvi esindavate kohustuste täitmist, tingimusel et see otsus ei mõjuta kaubanduse arengut sellisel määral, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega. Kooskõlas käesoleva direktiivi ja asutamislepingu artikliga 86 hõlmavad ühenduse huvid muu hulgas ka konkurentsi vabatarbijate leidmiseks.

11. Käesoleva direktiivi jõustumisel teavitavad liikmesriigid komisjoni kõigist avaliku teenuse osutamise kohustuste täitmisega seoses võetud meetmetest, sealhulgas tarbija- ja keskkonnakaitse meetmed, ning nende võimalikust mõjust riigisisesele ja rahvusvahelisele konkurentsile, olenemata sellest, kas need meetmed nõuavad või ei nõua erandi tegemist käesolevast direktiivist. Seejärel teavitatakse komisjoni iga kahe aasta tagant kõigist nende meetmete muutustest, olenemata sellest, kas need nõuavad või ei nõua erandi tegemist käesolevast direktiivist.

12. Konsulteerides asjaomaste sidusrühmadega, kelle hulka kuuluvad liikmesriigid, riiklikud reguleerivad asutused, tarbijaorganisatsioonid ja maagaasiettevõtjad, koostab komisjon selge ja kompaktsed energiatarbija kontrollnimekirja energiatarbija õigusi käsitleva praktilise teabe kohta. Liikmesriigid tagavad, et gaasitarbijad või jaotussüsteemi haldurid võtavad koostöös reguleeriva asutusega vajalikke meetmeid, et esitada kõikidele oma tarbijatele energiatarbija kontrollnimekirja eksemplar, ning tagavad selle avaliku kättesaadavuse.

*Artikkel 4***Lubade väljastamise kord**

1. Kui maagaasirajatiste ehitamiseks ja kasutamiseks on vaja luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), annavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused vastavalt lõigetele 2 kuni 4 loa selliste rajatiste, torustike ja nende juurde kuuluvate seadmete ehitamiseks ja/või kasutamiseks oma territooriumil. Liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused võivad samadel alustel anda loa maagaasi tarnijatele ja hulgimüüjatele.

2. Kui liikmesriikides kehtib lubade andmise kord, tuleb neil sätestada objektiivsed ja mittediskrimineerivad nõuded, mida peavad täitma maagaasirajatiste ehitamiseks ja/või kasutamiseks või maagaasi tarnimiseks luba taotlejad ettevõtjad. Lubade andmise mittediskrimineerivad nõuded ja kord avalikustatakse. Liikmesriigid tagavad, et rajatiste, torujuhtmete ja nende juurde kuuluvate seadmete jaoks lubade andmise menetluse käigus võetakse vajaduse korral arvesse antud projekti tähtsust maagaasi siseturu jaoks.

3. Liikmesriigid tagavad, et loa andmisest keeldutakse objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel põhjustel, millest taotlejale teatatakse. Keeldumise põhjustest teatatakse ka komisjonile. Liikmesriigid kehtestavad korra, mille alusel taotleja saab keeldumise peale edasi kaevata.

▼B

4. Ilma et see piiraks artikli 38 kohaldamist, võivad liikmesriigid selliste piirkondade arendamiseks, kuhu on alles hakatud maagaasi tarnima, ja võrgu üldise toimimise tõhustamiseks keelduda uute lubade andmisest jaotustorustike ehitamiseks ja kasutamiseks teatavas piirkonnas, kui selliseid torustikke on sinna juba ehitatud või hakatakse ehitama ja kui olemasolevat või kavandatud mahtu ei ole veel täiel määral kasutusele võetud.

▼M1**▼B***Artikkel 6***Piirkondlik solidaarsus**

1. Maagaasi siseturul varustuskindluse tagamiseks teevad liikmesriigid koostööd, et edendada piirkondlikku ja kahepoolset solidaarsust.

2. Selline koostöö hõlmab olukordi, mis lühiajaliselt tulenevad või võivad tuleneda liikmesriigi tõsisest varustushäirest. See peab sisaldama järgmist:

a) nõukogu 26. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/67/EÜ, mis käsitleb maagaasitarnete kindluse tagamise meetmeid,⁽¹⁾ artiklis 8 osutatud riiklike eriolukorra meetmete kooskõlastamine;

b) vastastikuste elektri- ja maagaasiühenduste määratlemine ja vajaduse korral väljaarendamine või ajakohastamine ja

c) vastastikuse abi andmise tingimused ja praktiline kord.

3. Komisjoni ja teisi liikmesriike teavitatakse sellest koostööst.

4. Komisjon võib piirkondliku solidaarsuse vaimus koostöö kohta vastu võtta suunised. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 51 lõikes 3 osutatud kontrollliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 7***Piirkondliku koostöö edendamine**

1. Liikmesriigid ja reguleerivad asutused teevad omavahel koostööd, et integreerida oma siseriiklikud turud ühel või mitmel piirkondlikul tasandil, mis on esimene samm täielikult liberaliseeritud siseturu rajamise suunas. Eelkõige edendab ja hõlbustab reguleeriv asutus, kui

⁽¹⁾ ELT L 127, 29.4.2004, lk 92.

▼B

liikmesriik on nii sätestanud, või liikmesriik ülekandesüsteemi haldurite piirkondliku tasandi koostööd, sealhulgas piiriülestes küsimustes, et rajada konkurentsivõimeline maagaasi siseturg, ning tugevdavad oma õigusliku, reguleeriva ja tehnilise raamistiku järjepidevust ning soodustavad ühenduses veel eksisteerivate isoleeritud gaasivõrkude integreerimist. Sellise piirkondliku koostööga hõlmatud geograafilised piirkonnad sisaldavad koostööd geograafilistes piirkondades, mis on määratud kindlaks vastavalt määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 12 lõikele 3. Selline koostöö võib hõlmata teisi geograafilisi piirkondi.

2. Amet teeb koostööd riiklike reguleerivate asutuste ja ülekandesüsteemi halduritega, et tagada piirkondlike reguleerivate raamistike kooskõla eesmärgiga rajada konkurentsivõimeline maagaasi siseturg. Kui amet on seisukohal, et kõnealuseks koostööks on vaja siduvaid eeskirju, teeb ta asjakohased soovitusel.

3. Liikmesriigid tagavad käesoleva direktiivi rakendamisega, et ülekandesüsteemi halduritel on võimsuse jaotamiseks ja võrgu turvalisuse kontrollimiseks piirkondlikul tasandil üks või mitu integreeritud süsteemi, mis hõlmavad kahte või rohkemat liikmesriiki.

4. Kui vertikaalselt integreeritud ülekandesüsteemi haldurid osalevad sellise koostöö rakendamiseks loodud ühissettevõttes, siis kehtestab ja rakendab nimetatud ühissettevõtte nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva ja konkurentsivastase käitumise vältimiseks. Nõuetele vastavuse programmis sätestatakse töötajate konkreetset kohustused diskrimineeriva ja konkurentsivastase käitumise vältimise eesmärgi saavutamiseks. Programm esitatakse heakskiitmiseks ametile. Programmi nõuetele vastavust jälgivad sõltumatult vertikaalselt integreeritud ülekandesüsteemi halduri järelevalveametnikud.

*Artikkel 8***Tehnilised eeskirjad**

Reguleerivad asutused, kui liikmesriigid on nii sätestanud, või liikmesriigid tagavad, et määratletakse tehnilised ohutusnõuded ning koostatakse ja tehakse üldkättesaadavaks tehnilised eeskirjad, mis kehtestavad maagaasi veeldusjaamade, gaasihoidlate ning muude ülekande- ja jaotussüsteemidega ühendamise projekteerimise ja kasutamise tehnilised miinimumnõuded. Need tehnilised eeskirjad peavad tagama võrkude koostalitlusvõime ning olema objektiivsed ja mittediskrimineerivad. Amet võib teha vajaduse korral asjakohaseid soovitusi nende eeskirjade kooskõla saavutamiseks. Neist eeskirjadest teatatakse komisjonile vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord) ⁽¹⁾ artiklile 8.

⁽¹⁾ EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37.

▼ B

III PEATÜKK

ÜLEKANNE, HOIUSTAMINE JA VEELDATUD MAAGAAS

*Artikkel 9***Ülekandesüsteemide ja ülekandesüsteemi haldurite eraldamine**

1. Liikmesriigid tagavad, et alates 3. märtsist 2012:
 - a) tegutsevad kõik ülekandesüsteemi omavad ettevõtjad ülekandesüsteemi halduritena;
 - b) sama isik või samad isikud ei või:
 - i) otseselt ega kaudselt kontrollida tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitvat ettevõtjat ning otseselt ega kaudset kontrollida ülekandesüsteemi haldurit või ülekandesüsteemi, või teostada nende üle mis tahes õigusi, ega
 - ii) otseselt ega kaudselt kontrollida ülekandesüsteemi haldurit või ülekandesüsteemi ning otseselt või kaudset kontrollida tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitvat ettevõtjat, või teostada selle üle mis tahes õigusi;
 - c) ei tohi samal isikul või samadel isikutel olla samaaegselt õigust määrata tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitva ettevõtja kui ka ülekandesüsteemi halduri või ülekandesüsteemi nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seadusejärgselt esindava organi liikmeid ega otseselt ega kaudselt kontrollida tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitvat ettevõtjat või teostada selle üle mis tahes õigusi, ja
 - d) ei ole samal isikul õigust olla nii tootmis- või tarneülesandeid täitva ettevõtja kui ka ülekandesüsteemi haldurit või ülekandesüsteemi nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seadusejärgselt esindava organi liige.
2. Lõike 1 punktides b ja c osutatud õigused on eelkõige järgmised:
 - a) hääleõigus;
 - b) õigus nimetada ametisse nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seadusejärgselt esindava organi liikmeid; või
 - c) enamusosaluse omamine.
3. Lõike 1 punkti b kohaldamisel hõlmab väljend „tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitev ettevõtja” väljendit „tootmis- või tarneülesandeid täitev ettevõtja” Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ (mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju) ⁽¹⁾ tähenduses ning terminid „ülekandesüsteemi haldur” ja „ülekandesüsteem” hõlmavad termineid „edastusvõrgu haldur” ja „edastusvõrk” selle direktiivi tähenduses.

⁽¹⁾ Vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 55.

▼ B

4. Liikmesriikidel on lubatud teha lõike 1 punktides b ja c erandeid kuni 3. märtsini 2013, tingimusel, et ülekandesüsteemi haldurid ei moodusta osa vertikaalselt integreeritud ettevõtjast.

5. Käesoleva artikli lõike 1 punktis a sätestatud kohustus loetakse täidetuks, kui kaks või rohkem ülekandesüsteemi omavat ettevõtjat on loonud ühisettevõtte, mis tegutseb asjaomaste ülekandesüsteemide haldurina kahes või rohkemas liikmesriigis. Mitte ükski teine ettevõtja ei tohi ühisettevõttesse kuuluda, välja arvatud juhul, kui ettevõtja on artikli 15 alusel heaks kiidetud sõltumatu süsteemihaldurina või sõltumatu ülekandesüsteemi haldurina peatüki IV tähenduses.

6. Käesoleva artikli rakendamisel, juhul kui lõike 1 punktis b, c ja d osutatud isik on liikmesriik või avalik-õiguslik asutus, ei tohi kaks erinevat avalik-õiguslikku asutust, kes teostavad kontrolli ühelt poolt ülekandesüsteemi halduri või ülekandesüsteemi üle ja teiselt poolt tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitva ettevõtja üle, olla sama isik või samad isikud.

7. Liikmesriigid tagavad, et vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaks olnud ülekandesüsteemi halduri käsutuses olevat artiklis 16 osutatud tundlikku äriteavet ei edastata tootmis- ja tarneülesandeid täitvatele ettevõtjatele ning sellise ülekandesüsteemi halduri töötajaid ei viida üle tootmis- ja tarneülesandeid täitvasse ettevõttesse.

▼ M2

8. Kui 3. septembril 2009 kuulus ülekandesüsteem vertikaalselt integreeritud ettevõtjale, võib liikmesriik otsustada lõiget 1 mitte kohaldada. Kui tegemist on liikmesriiki ja kolmandat riiki ühendava ülekandesüsteemi osaga, mis asub kõnealuse liikmesriigi piiri ja kõnealuse liikmesriigi võrgu esimese ühenduspunkti vahel ning kui 23. mail 2019 kuulub ülekandesüsteem vertikaalselt integreeritud ettevõtjale, võib liikmesriik otsustada lõiget 1 mitte kohaldada.

▼ B

Sellisel juhul asjaomane liikmesriik kas

a) määrab sõltumatu süsteemihalduri vastavalt artiklile 14 või

b) järgib IV peatüki sätteid.

▼ M2

9. Kui 3. septembril 2009 kuulus ülekandesüsteem vertikaalselt integreeritud ettevõtjale ning on olemas kord, mis tagab ülekandesüsteemi halduritele suurema sõltumatuse kui IV peatüki sätted, võib liikmesriik otsustada käesoleva artikli lõiget 1 mitte kohaldada.

Kui tegemist on liikmesriiki ja kolmandat riiki ühendava ülekandesüsteemi osaga, mis asub kõnealuse liikmesriigi piiri ja kõnealuse liikmesriigi võrgu esimese ühenduspunkti vahel ning kui 23. mail 2019 kuulub ülekandesüsteem vertikaalselt integreeritud ettevõtjale ning on olemas kord, mis tagab ülekandesüsteemi halduritele suurema sõltumatuse kui IV peatüki sätted, võib kõnealune liikmesriik otsustada käesoleva artikli lõiget 1 mitte kohaldada.

▼B

10. Enne ettevõtja heakskiitmist ja ülekandesüsteemi halduriks määramist lõike 9 kohaselt, peab ta olema sertifitseeritud käesoleva direktiivi artikli 10 lõigetes 4, 5 ja 6 ning määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklis 3 sätestatud korras, mille kohaselt komisjon kontrollib, et olemasolev kord tagab ülekandesüsteemi haldurile selgelt suurema sõltumatus kui IV peatüki sätted.

11. Igal juhul ei takistata vertikaalselt integreeritud ettevõtjaid, kes omavad ülekandesüsteemi, võtmast lõikes 1 sätestatud nõuete täitmiseks vajalikke meetmeid.

12. Tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitvatel ettevõtjatel ei tohi mingil juhul olla võimalik otseselt või kaudselt kontrollida eraldatud ülekandesüsteemi haldureid või teostada nende üle mis tahes kontrolli lõiget 1 kohaldavates liikmesriikides.

*Artikkel 10***Ülekandesüsteemi haldurite määramine ja sertifitseerimine**

1. Enne ettevõtja heakskiitmist ja ülekandesüsteemi halduriks määramist peab ta olema sertifitseeritud käesoleva artikli lõigetes 4, 5 ja 6 ning määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklis 3 sätestatud korras.

2. Liikmesriigid tunnistavad ja määravad ülekandesüsteemi halduriks ettevõtjad, kes omavad ülekandesüsteeme ja kelle riiklik reguleeriv asutus on kooskõlas sertifitseerimismenetlusega artiklis 9 sätestatud nõuetele vastavana sertifitseerinud. Ülekandesüsteemi haldurite määramine tehakse teatavaks komisjonile ning avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

3. Ülekandesüsteemi haldurid teavitavad reguleerivat asutust igast kavandatavast tehingust, mille puhul võib tekkida vajadus üle vaadata selle ettevõtja vastavus artiklis 9 sätestatud nõuetele.

4. Reguleerivad asutused jälgivad pidevalt ülekandesüsteemi haldurite vastavust artiklis 9 sätestatud nõuetele. Nad algatavad sellise vastavuse tagamiseks sertifitseerimismenetluse:

- a) ülekandesüsteemi halduri poolt lõike 3 kohaselt esitatud teate alusel;
- b) omal algatusel, kui neile on teada, et õigustega seotud kavandatud muudatus või mõju ülekandesüsteemi omanikule või ülekandesüsteemi halduritele võib kaasa tuua artikli 9 rikkumise, või kui tal on alust uskuda, et selline rikkumine on toimunud, või
- c) komisjoni põhjendatud taotluse alusel.

5. Reguleerivad asutused võtavad vastu otsuse ülekandesüsteemi halduri sertifitseerimise kohta nelja kuu jooksul pärast seda, kui ülekandesüsteemi haldur on teda teavitanud või komisjon taotluse esitanud. Selle ajavahemiku lõppedes loetakse sertifitseerimine toimunuks. Reguleeriva asutuse otsene või kaudne otsus jõustub alles pärast lõikes 6 sätestatud menetluse lõpetamist.

▼B

6. Reguleeriv asutus edastab selgesõnalise või vaikiva otsuse ülekandesüsteemi halduri sertifitseerimise kohta koos nimetatud otsusega seotud asjakohase teabega viivitamata komisjonile. Komisjon tegutseb määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklis 3 sätestatud korras.

7. Reguleerivad asutused ja komisjon võivad taotleda ülekandesüsteemi haldurilt ja tootmis- või tarneülesandeid täitvatelt ettevõtjatelt mis tahes teavet, mis on vajalik nende käesolevas artiklis sätestatud ülesannete täitmiseks.

8. Reguleerivad asutused ja komisjon tagavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

*Artikkel 11***Sertifitseerimine seoses kolmandate riikidega**

1. Kui kolmandast riigist või kolmandatest riikidest pärit isiku või isikute poolt kontrollitav ülekandesüsteemi omanik või ülekandesüsteemi haldur taotleb sertifitseerimist, teavitab reguleeriv asutus sellest komisjoni.

Reguleeriv asutus teavitab samuti viivitamatult komisjoni mis tahes asjaoludest, mis võivad tuua kaasa selle, et kolmandast riigist või kolmandatest riikidest pärit isik või isikud omandaksid kontrolli ülekandesüsteemi või ülekandesüsteemi halduri üle.

2. Ülekandesüsteemi haldur teavitab reguleerivat asutust mis tahes asjaoludest, mis võivad tuua kaasa selle, et kolmandast riigist või kolmandatest riikidest pärit isik või isikud omandaksid kontrolli ülekandesüsteemi või ülekandesüsteemi halduri üle.

3. Reguleeriv asutus võtab ülekandesüsteemi halduri sertifitseerimise otsuse eelnõu vastu nelja kuu jooksul alates ülekandesüsteemi halduri teatise kuupäevast. Reguleeriv asutus keeldub sertifitseerimisest, kui ei ole tõendatud:

- a) et asjaomane isik täidab artiklis 9 sätestatud nõudeid ning
- b) reguleerivale asutusele või muule liikmesriigi määratud pädevale asutusele, et sertifitseerimise võimaldamine ei sea ohtu liikmesriigi ja ühenduse energiavarustuse kindlust. Kõnealuse küsimuse kaalumisel võtab reguleeriv asutus või muu määratud pädev asutus arvesse:
 - i) neid õigusi ja kohustusi, mis ühendusel on kõnealuste kolmandate riikide suhtes ja mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas ühe või rohkema kolmanda riigiga sõlmitud lepingust, mille osaline on ühendus ning mis puudutab energiavarustuse kindluse küsimust;
 - ii) neid õigusi ja kohustusi, mis liikmesriigil on kõnealuste kolmandate riikide suhtes ja mis tulenevad kõnealuste kolmandate riikidega sõlmitud lepingutest, niivõrd kui need on kooskõlas ühenduse õigusega, ning
 - iii) muid konkreetse juhtumi või asjaomase kolmanda riigiga seotud fakte ja asjaolusid.

4. Reguleeriv asutus teavitab otsusest viivitamata komisjoni, lisades kogu otsusega seotud asjakohase teabe.

▼B

5. Liikmesriigid näevad ette, et reguleeriv asutus ja/või lõike 3 punktis b osutatud määratud pädev asutus esitab enne reguleeriva asutuse poolt sertifitseerimisotsuse vastuvõtmist taotluse komisjoni arvamuse saamiseks seoses järgnevaga, kas:

- a) asjaomane isik täidab artiklis 9 sätestatud nõudeid ning
- b) sertifitseerimise võimaldamine ei sea ohtu ühenduse energiavarustuse kindlust.

6. Komisjon vaatab lõikes 5 osutatud taotluse läbi kohe pärast selle kättesaamist. Komisjon esitab oma arvamuse kahe kuu jooksul taotluse kättesaamisest riiklikule reguleerivale asutusele või määratud pädevale asutusele, kui taotluse esitas kõnealune asutus.

Arvamuse koostamisel võib komisjon taotleda ameti, asjaomase liikmesriigi ja huvitatud poolte seisukohti. Juhul kui komisjon teeb sellise taotluse, pikendatakse kahekuulist ajavahemikku veel kahe kuu võrra.

Kui komisjon ei ole esimeses ja teises lõigus nimetatud tähtja jooksul arvamust esitanud, siis loetakse, et komisjon ei esita reguleeriva asutuse otsuse kohta vastuväiteid.

7. Selle hindamisel, kas kolmandast riigist või kolmandatest riikidest pärit isiku või isikute poolne kontroll seab ohtu ühenduse energiavarustuse kindluse, võtab komisjon arvesse:

- a) konkreetseid asjaolusid ja asjaomast kolmandat riiki või kolmandaid riike ning
- b) kõnealuse kolmanda riigiga või kõnealuste kolmandate riikidega seotud ühenduse õigusi ja kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas ühe või rohkema kolmanda riigiga sõlmitud lepingust, mille osaline on ühendus ning mis puudutab varustuskindluse küsimust.

8. Riiklik reguleeriv asutus võtab kahe kuu jooksul pärast lõikes 6 osutatud ajavahemiku lõppu vastu oma lõpliku otsuse sertifitseerimise kohta. Riiklik reguleeriv asutus arvestab oma lõpliku otsuse vastuvõtmisel võimalikult suurel määral komisjoni arvamusega. Igal juhul jääb liikmesriikidele õigus sertifitseerimisest keelduda, kui sertifitseerimise võimaldamine seab ohtu liikmesriigi energiavarustuse kindluse või mõne teise liikmesriigi energiavarustuse kindluse. Kui liikmesriik on määranud muu pädeva asutuse teostama hindamist lõike 3 punkti b kohaselt, võib ta taotleda, et riiklik reguleeriv asutus võtaks oma lõpliku otsuse vastu vastavalt kõnealuse pädeva asutuse hinnangule. Reguleeriva asutuse lõplik otsus ja komisjoni arvamus avaldatakse koos. Kui lõplik otsus erineb komisjoni arvamusest, siis peab asjaomane liikmesriik koos otsusega esitama ja avaldama sellise otsuse põhjenduse.

▼B

9. Käesolev artikkel ei mõjuta kuidagi liikmesriikide õigust teostada riigisiseseid seaduslikke kontrolle, et kaitsta avaliku julgeoleku õigustatud huve, vastavalt ühenduse õigusele.

10. Komisjon võib võtta vastu suunised, milles sätestatakse käesoleva artikli rakendamise korra üksikasjad. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 51 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

11. Käesolevat artiklit, v.a lõike 3 punkti a, kohaldatakse ka nende liikmesriikide suhtes, kellele kohaldatakse erandit vastavalt artiklile 49.

*Artikkel 12***Hoidlahaldurite ja maagaasi veeldusjaama haldurite määramine**

Liikmesriigid määravad või nõuavad, et maagaasiettevõtjad, kellele kuuluvad gaasihoidlad või maagaasi veeldusjaamad, määraksid kas ühe või mitu süsteemihaldurit ajavahemikuks, mille liikmesriigid kehtestavad olenevalt tõhususest ja majandusliku tasakaalu näitajatest.

*Artikkel 13***Ülekandesüsteemi, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldurite ülesanded**

1. Iga ülekandesüsteemi, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldur peab:

- a) kasutama, hooldama ja arendama majandustingimustele vastavalt turvalist, töökindlat ja tõhusat ülekande- ja/või hoidlatevõrku ja/või maagaasi veeldusjaamu, et kindlustada avatud turg, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnakaitset, ning tagama piisavad vahendid teenuse osutamise kohustuse täitmiseks;
- b) hoiduma vahetegemisest võrgukasutajate või kasutajarühmade vahel ja eriti sidusettevõtjate eelistamist;
- c) andma kõigile teistele ülekandesüsteemi halduritele, hoidlatevõrgu halduritele, maagaasi veeldusjaamade halduritele ja/või jaotussüsteemi halduritele küllaldast teavet, et tagada maagaasi transport ja hoistamine kooskõlas ühendatud võrkude turvalise ja tõhusa kasutamise, ja
- d) andma võrgukasutajatele võrgule tõhusaks juurepääsuks vajalikku teavet.

2. Iga ülekandesüsteemi haldur loob piisava piiriülese võimsuse, et integreerida üleeuroopaline ülekandeinfrastruktuur, mis rahuldab kõik majanduslikult mõistlikud ja tehniliselt teostatavad võimsusvajadused ning võtab arvesse gaasi varustuskindlust.

▼B

3. Ülekandesüsteemi haldurite vastuvõetavad gaasiülekandesüsteemi tasakaalustamise eeskirjad peavad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning sisaldama eeskirju, mis maksustavad nende võrkude kasutajaid energia tasakaalustamata tarvitamise eest. Ülekandesüsteemi haldurite teenuste osutamise tingimused, sealhulgas eeskirjad ja tariifid, kehtestatakse artikli 41 lõike 6 kohase metoodika alusel mittediskrimineerival ja kulusid kajastaval viisil, ning need avaldatakse.

4. Reguleerivad asutused, kui liikmesriigid on nii sätestanud, või liikmesriigid võivad nõuda ülekandesüsteemi haldurilt ülekandesüsteemi hooldamise ja arendamise, sealhulgas gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsuse miinimumstandardite järgimist.

5. Ülekandesüsteemi haldurid hangivad oma ülesannete täitmiseks vajalikke energiakandjaid läbipaistva, mittediskrimineeriva ja turupõhise korra alusel.

*Artikkel 14***Sõltumatud süsteemihaldurid****▼M2**

1. Kui ülekandesüsteem kuulus 3. septembril 2009 vertikaalselt integreeritud ettevõtjale, võib liikmesriik otsustada artikli 9 lõiget 1 mitte kohaldada ja määrata ülekandesüsteemi omaniku ettepaneku alusel sõltumatu süsteemihalduri.

Kui tegemist on liikmesriiki ja kolmandat riiki ühendava ülekandesüsteemi osaga, mis asub kõnealuse liikmesriigi piiri ja kõnealuse liikmesriigi võrgu esimese ühenduspunkti vahel ning kui 23. mail 2019 kuulub ülekandesüsteem vertikaalselt integreeritud ettevõtjale, võib kõnealune liikmesriik otsustada artikli 9 lõiget 1 mitte kohaldada ja määrata ülekandesüsteemi omaniku ettepaneku alusel sõltumatu süsteemihalduri.

Sõltumatu süsteemihalduri määramine esitatakse heakskiitmiseks komisjonile.

▼B

2. Liikmesriik võib sõltumatu süsteemihalduri heaks kiita ja määrata ainult järgmistel juhtudel:

- a) haldurikandidaat on tõendanud, et ta vastab artikli 9 lõike 1 punktides b, c ja d sätestatud nõuetele;
- b) haldurikandidaat on tõendanud, et tema käsutuses on artiklis 13 sätestatud ülesannete täitmiseks piisavad rahalised, tehnilised, füüsilised ja inimressursid;
- c) haldurikandidaat kohustub järgima võrgu kümneaastast arengukava, mille üle teostab järelevalvet reguleeriv asutus;
- d) ülekandesüsteemi omanik on tõendanud, et ta suudab täita käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud kohustused. Selleks esitab ta kõik kandideeriva ettevõtja ning teiste asjaomaste isikutega sõlmitavate lepingute projektid, ja
- e) haldurikandidaat on tõendanud, et ta suudab täita määrusest (EÜ) nr 715/2009 tulenevaid kohustusi, sealhulgas kohustusi seoses ülekandesüsteemi haldurite koostööga Euroopas ja piirkondlikul tasandil.

▼B

3. Liikmesriigid kiidavad heaks ja määravad sõltumatuteks süsteemihalduriteks ettevõtjad, kelle reguleeriv asutus on sertifitseerinud artiklis 11 ja käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud nõuetele vastavana. Kohaldatakse kas käesoleva direktiivi artiklis 10 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklis 3 sätestatud sertifitseerimismenetlust või käesoleva direktiivi artiklis 11 sätestatud sertifitseerimismenetlust.

4. Iga sõltumatu süsteemihaldur vastutab kolmandatele isikutele võrgule juurdepääsu võimaldamise ja haldamise eest, sealhulgas juurdepääsutasude ja ülekooormustasude kogumise eest, ülekandesüsteemi haldamise, hooldamise ja arendamise eest, samuti selle eest, et investeerimiskavade abil tagatakse võrgu pikaajaline võime rahuldada mõistlikku nõudlust. Sõltumatu süsteemihaldur vastutab ülekandesüsteemi arendamisel uue infrastruktuuri kavandamise (sh vastavate lubade väljastamise korra väljatöötamise), väljaehitamise ja kasutuselevõtmise eest. Selleks tegutseb sõltumatu süsteemihaldur käesoleva peatüki kohaselt ülekandesüsteemi haldurina. Ülekandesüsteemi omanik ei vastuta kolmandatele isikutele juurdepääsu võimaldamise ja haldamise ega investeeringute kavandamise eest.

5. Kui sõltumatu süsteemihaldur on määratud, peab ülekandesüsteemi omanik täitma järgmisi ülesandeid:

- a) pakkuma sõltumatule süsteemihaldurile tema ülesannete täitmiseks vajalikku koostööd ja tuge, sealhulgas eelkõige kogu vajalikku teavet;
- b) rahastama investeeringuid, mille tegemise on otsustanud sõltumatu süsteemihaldur ja heaks kiitnud reguleeriv asutus, või andma nõusoleku nende rahastamiseks mõne huvitatud isiku poolt, kelleks võib olla ka sõltumatu süsteemihaldur. Asjakohase rahastamiskorra peab heaks kiitma reguleeriv asutus. Enne sellist heakskiitmist konsulteerib reguleeriv asutus ülekandesüsteemi omanikuga ja teiste huvitatud isikutega;
- c) tagama katte kohustustele, mis on seotud võrgu varadega, välja arvatud sellele osale kohustustest, mis on seotud sõltumatu süsteemihalduri ülesannetega, ja
- d) tagama, et lihtsustatakse võrgu laiendamise rahastamist, v.a need investeeringud, mille puhul ta on vastavalt punktile b andnud nõusoleku rahastamise kohta huvitatud isiku, sealhulgas sõltumatu süsteemihalduri poolt.

6. Asjakohase liikmesriigi konkurentsiasutusele antakse tihedas koostöös reguleeriva asutusega kõik vajalikud volitused, et ta saaks tõhusalt jälgida lõikes 5 sätestatud kohustuste täitmist ülekandesüsteemi omaniku poolt.

*Artikkel 15***Ülekandesüsteemi omanike ja hoidlatevõrgu haldurite eraldamine**

1. Kui sõltumatu süsteemihaldur on määratud, peavad ülekandesüsteemi omanikud ja hoidlatevõrgu haldurid, kes moodustavad osa vertikaalselt

▼B

integreeritud ettevõtjatest, olema vähemalt õigusliku vormi poolest, organisatsiooniliselt ja otsuste tegemises sõltumatud muudest ülekande, jaotamise ja hoiustamisega mitteseotud tegevustest.

Käesolevat artiklit kohaldatakse üksnes gaasihoidlatele, mis on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalikud, et tagada tarbijate varustamiseks tõhus võrgule juurdepääs vastavalt artiklile 33.

2. Et tagada ülekandesüsteemi omaniku ja hoidlatevõrgu halduri lõikes 1 osutatud sõltumatus, peavad täidetud olema järgmised miinimumnõuded:

- a) ülekandesüsteemi omaniku ja hoidlatevõrgu halduri juhtimise eest vastutavad isikud ei ole tegevad vertikaalselt integreeritud maagaasiettevõtja äriühingustruktuuris, mis kas otseselt või kaudselt vastutab maagaasi tootmise ja tarnimise igapäevase korraldamise eest;
- b) võetakse vajalikud meetmed ülekandesüsteemi omaniku ja hoidlatevõrgu halduri juhtimise eest vastutavate isikute kutsehuvidega arvestamiseks selliselt, et neil oleks võimalik tegutseda iseseisvalt,
- c) hoidlatevõrgu halduril peavad olema tõhusad otsuste tegemise õigused, mis on sõltumatud integreeritud maagaasiettevõtjast nii hallatavate ja hooldatavate varade kui ka võrgu arendamise osas. See ei tohi takistada vajalike kooskõlastusmehhanismide toimimist, mis tagavad emaaettevõtja õiguste kaitse seoses majandusliku ja juhtimisalase järelevalvega tütarvõtja rentaabluse üle, mida teostatakse kaudselt vastavalt artikli 41 lõikele 6. Eelkõige peab see võimaldama emaaettevõtjal kiita heaks hoidlatevõrgu halduri iga-aastase eelarve või mis tahes samaväärne dokumendi ning määrata kindlaks oma tütarvõtja võlgade ülempiir. See ei tohi lubada emaaettevõtjal sekkuda tütarvõtja igapäevategevusse ega konkreetsetesse gaasihoidlate ehitamise ja ajakohastamisega seotud otsustesse, mis ei ületa heakskiidetud rahastamiskava ega muude samaväärsete dokumentide tingimusi, ja
- d) ülekandesüsteemi omanik ja hoidlatevõrgu haldur kehtestavad nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva käitumise vältimiseks, ning tagavad, et järelevalve selle täitmise üle oleks piisavalt range. Nõuetele vastavuse programmis sätestatakse töötajate konkreetset kohustused nende eesmärkide saavutamiseks. Nõuetele vastavuse programmi eest vastutav isik või asutus esitab võetud meetmete aastaaruande reguleerivale asutusele ning see avaldatakse.

▼B

3. Komisjon võib võtta vastu suunised, et tagada käesoleva artikli lõike 2 täielik ja tõhus järgimine ülekandesüsteemi omaniku ja hoidlatevõrgu halduri poolt. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 51 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 16***Ülekandesüsteemi omanike ja ülekandesüsteemi haldurite konfidentsiaalsusnõuded**

1. Ilma et see piiraks artikli 30 kohaldamist või muude teabe avalikustamist nõudvate seaduslike kohustuste täitmist, peab iga ülekandevõrgu, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldur ning ülekandesüsteemi omanik säilitama oma äritegevuse käigus saadud tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse ja takistama oma tegevuse kohta käiva, äriliselt kasuliku teabe diskrimineerivat avalikustamist. Eelkõige mitte avalikustama mis tahes tundlikku äriteavet äriühingu ülejäänud osalistele, kui see ei ole vajalik äritehingu tegemiseks. Selleks et tagada teabe eristamise eeskirjade täielik järgimine, tagavad liikmesriigid, et ülekandesüsteemi omanik, sealhulgas jaotussüsteemi haldur ühendhalduri puhul, ja äriühingu ülejäänud osad ei kasuta ühisteenuseid, nt ühiseid õigusteenuseid, välja arvatud üksnes haldus- või infotehnoloogiaalased teenused.

2. Ülekandesüsteemi, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldurid ei tohi sidusettevõtjate kaudu maagaasi müümisel ega ostmisel kuritarvitada tundlikku äriteavet, mida nad on saanud kolmandatelt isikutelt võrgule juurdepääsu korraldamisel või pidades läbirääkimisi selle saamiseks.

3. Tõhusaks konkurentsiks ja turu tõhusaks toimimiseks vajalik teave avalikustatakse. See kohustus ei piira tundliku äriteabe kaitset.

IV PEATÜKK

SÕLTUMATU ÜLEKANDESÜSTEEMI HALDUR*Artikkel 17***Varad, seadmed, töötajad ja identiteet**

1. Ülekandesüsteemi halduritel on käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmiseks ja gaasi ülekandega seotud äritegevuseks vajalikud inim-, tehnilised, füüsilised ja rahalised ressursid, eelkõige:

a) gaasi ülekandega seotud äritegevuseks vajalikud varad, sh ülekandevõrk, kuuluvad ülekandesüsteemi haldurile;

▼B

- b) gaasi ülekandega seotud äritegevuseks, sh organisatsiooniliste ülesannete täitmiseks vajalikud töötajad on ülekandesüsteemi halduri teenistuses;
- c) töötajate rentimine ning teenuste osutamine ja tarbimine vertikaalselt integreeritud ettevõtja mõnelt muult osalt või mõnele muule osale on keelatud. Ülekandesüsteemi haldur võib siiski osutada teenuseid vertikaalselt integreeritud ettevõtjale, kui
 - i) kõnealuste teenuste osutamisel ei tehta süsteemi kasutajatel vahet, teenuste osutamine on kättesaadav kõigile süsteemi kasutajatele samadel tingimustel ning sellega ei piirata, moonutata ega takistata konkurentsi gaasi tootmisel ja tarnimisel, ning
 - ii) kõnealuste teenuste osutamise tingimused on kiitnud heaks reguleeriv asutus;
- d) ilma et see piiraks artikli 20 kohaselt nõukogul otsuste tegemist, tehakse rahalised ressursid tulevaste investeerimisprojektide jaoks ja/või olemasolevate varade asendamiseks vertikaalselt integreeritud ettevõtja poolt ülekandesüsteemi halduri asjakohase taotluse alusel ülekandesüsteemi haldurile õigeaegselt kättesaadavaks.

2. Gaasi ülekandega seotud äritegevus hõlmab lisaks artiklis 13 loetletud ülesannetele vähemalt järgmist:

- a) ülekandesüsteemi halduri esindamine ning kolmandate osaliste ja reguleerivate asutustega ühenduse pidamine;
- b) ülekandesüsteemi halduri esindamine Euroopa ülekandesüsteemi haldurite võrgustikus;
- c) kolmandatele isikutele võrgule juurdepääsu võimaldamine ja haldamine, tegemata vahet võrgukasutajate või kasutajarühmade vahel;
- d) ülekandesüsteemiga seotud kõikide tasude kogumine, sh juurdepääsutasud, kõrvalteenuste eest võetavad tasakaalustavad tasud, näiteks gaasi töötlemine ja teenuste ostmine (tasakaalustuskulud, kadude energia);
- e) turvalise, tõhusa ja ökonoomse ülekandesüsteemi haldamine, hooldamine ja arendamine;
- f) investeringute planeerimine, et tagada süsteemi pikaajaline võime rahuldada mõistlikku nõudlust ja tagada tarnekindlus;
- g) asjakohaste ühissettevõtete asutamine, sh koos ühe või mitme ülekandesüsteemi halduritega, gaasibörsiga ning muud asjakohased näitajad, et saavutada eesmärk toetada piirkondlike turgude rajamist või hõlbustada liberaliseerimise protsessi, ja

▼B

h) kõik korporatiivteenused, sh õigusabi-, raamatupidamis- ja IT teenused.

3. Ülekandesüsteemi halduritel on õiguslik vorm, nagu on osutatud nõukogu direktiivi 68/151/EMÜ ⁽¹⁾ artiklis 1.

4. Ülekandesüsteemi haldur ei tohi oma äriidentiteedi, suhtlemise, kaubamärkide ja ruumidega seotult tekitada segadust seoses vertikaalselt integreeritud ettevõtja või mis tahes selle osa eraldiseisvusega.

5. Ülekandesüsteemi haldur ei jaga IT süsteeme ega seadmeid, hooneid ja turvasüsteeme ühegi vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaga ega kasuta samu konsultante ega välistöövõtjaid IT süsteemide või seadmete ning turvasüsteemide jaoks.

6. Ülekandesüsteemi halduri aruandeid auditeerib audiitor, kes ei auditeeri vertikaalselt integreeritud ettevõtjat ega tema ükskõik millist osa.

*Artikkel 18***Ülekandesüsteemi halduri sõltumatus**

1. Ilma et see piiraks järelevalveasutuse liikmete otsuseid vastavalt artiklile 20, on ülekandesüsteemi halduril:

a) tõhusad otsuste tegemise õigused, mis on sõltumatud vertikaalselt integreeritud ettevõtjast nii hallatavate ja hooldatavate varade kui ka ülekandesüsteemi arendamise osas, ja

b) volitused hankida raha kapitaliturult, eelkõige laenamise ja kapitali suurendamise teel.

2. Ülekandesüsteemi haldur peab tegutsema kogu aeg selliselt, et ta tagab selliste vahendite olemasolu, mida ta vajab, et teostada ülekandeid nõuetekohaselt ja tõhusalt ning arendada ja hooldada tõhusat, turvalist ja ökonoomset ülekandesüsteemi.

3. Vertikaalselt integreeritud ettevõtja tütarettevõtetel, mis täidavad tootmise või tarnimise ülesandeid, ei tohi olla otseseid ega kaudseid osalusi ülekandesüsteemi halduri aktsiakapitalis. Ülekandesüsteemi halduril ei tohi olla otsest ega kaudset osalust vertikaalselt integreeritud ettevõtja ühegi sellise tütarettevõtte aktsiakapitalis, mis täidab tootmise või tarnimise ülesandeid, ning ta ei saa selliselt tütarettevõttelt dividende ega mingit rahalist kasu.

⁽¹⁾ Nõukogu 9. märtsi 1968. aasta esimene direktiiv 68/151/EMÜ tagatiste kooskõlastamise kohta, mida liikmesriigid äriühingu liikmete ja kolmandate isikute huvide kaitseks EMÜ asutamislepingu artikli 58 teises lõigus tähendatud äriühingutelt nõuavad, et muuta sellised tagatised ühenduse kõigis osades võrdväärseteks (EÜT L 65, 14.3.1968, lk 8).

▼B

4. Ülekandesüsteemi halduri üldine juhtimisstruktuur ja organisatsiooniline kord tagab ülekandesüsteemi halduri tõhusa sõltumatu kooskõlas käesoleva peatükiga. Vertikaalselt integreeritud ettevõtja ei määra otseselt ega kaudselt ülekandesüsteemi halduri konkurentsikäitumist seoses ülekandesüsteemi halduri igapäevase tegevuse ja võrgu juhtimisega ega seoses artikli 22 kohaselt arendatava võrgu kümneaastase arengukava ettevalmistamiseks vajalike tegevustega.

5. Ülekandesüsteemi haldurid ei tee oma käesoleva direktiivi artikli 13 ja artikli 17 lõike 2 kohaste ülesannete täitmisel ning määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 13 lõike 1, artikli 14 lõike 1 punkti a, artikli 16 lõigete 2, 3 ja 5, artikli 18 lõike 6 ja artikli 21 lõike 1 järgimisel vahet eri isikutel ja üksustel ning ei piira, moonuta ega takista konkurentsi maagaasi tootmisel ja tarnimisel.

6. Kõik vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja ülekandesüsteemi halduri vahelised äri- ja finantssuhted, sh ülekandesüsteemi halduri laenuid vertikaalselt integreeritud ettevõtjale peavad vastama turutingimustele. Ülekandesüsteemi haldur peab üksikasjalikku dokumentatsiooni selliste äri- ja finantssuhete kohta ja teeb selle reguleerivale asutusele taotluse korral kättesaadavaks.

7. Ülekandesüsteemi haldur esitab reguleerivale asutusele heakskiitmiseks kõik vertikaalselt integreeritud ettevõtjaga sõlmitud kaubandus- ja finantslepingud.

8. Ülekandesüsteemi haldur teatab reguleerivale asutusele artikli 17 lõike 1 punktis d osutatud rahalised vahendid, mis on kättesaadavad tulevaste investimisprojektide jaoks ja/või olemasolevate varade asendamiseks.

9. Vertikaalselt integreeritud ettevõtja hoidub mis tahes tegevusest, mis tõkestaks või takistaks ülekandesüsteemi halduril oma käesoleva peatüki kohaste kohustuste täitmist, ning ei nõua, et ülekandesüsteemi haldur taotleks kõnealuste kohustuste täitmiseks luba vertikaalselt integreeritud ettevõtjalt.

10. Asjaomane liikmesriik kiidab heaks ja määrab ülekandesüsteemi halduriks ettevõtja, kelle reguleeriv asutus on sertifitseerinud käesolevas peatükis sätestatud nõuetele vastavana. Kohaldatakse kas käesoleva direktiivi artiklis 10 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklis 3 sätestatud sertifitseerimismenetlust või käesoleva direktiivi artiklis 11 sätestatud sertifitseerimismenetlust.

*Artikkel 19***Ülekandesüsteemi halduri töötajate ja juhtkonna sõltumatus**

1. Ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavate isikute ja haldusorganite liikmete ametisse nimetamist ja selle pikendamist, töötinimusi, sh ette nähtud tasu ja ametist vabastamist käsitlevad otsused teeb ülekandesüsteemi halduri nõukogu, mis nimetatakse ametisse kooskõlas artikliga 20.

▼B

2. Ülekandesüsteemi halduri tegevjuhtimise eest vastutavate isikute ja/või haldusorganite liikmete ametisse nimetamise ja selle pikendamise eest vastutava nõukogu poolt ametisse nimetatud isikute nimed ja nende ametiajal kehtivad tingimused, ametiaja kestus ja ametist vabastamine ning iga sellise kavandatava ametist vabastamise põhjused teatatakse reguleerivale asutusele. Lõikes 1 osutatud tingimused ja otsused on siduvad ainult siis, kui reguleeriv asutus ei ole kolme nädala jooksul pärast teavitamist vastuväiteid esitanud.

Reguleeriv asutus võib esitada lõikes 1 osutatud otsustele vastuväited, kui:

- a) ametisse nimetatud juhtimise eest vastutavate isikute ja/või haldusorganite liikmete ametialane sõltumatus tekitab kahtlusi või
- b) ennetähtaegse ametist vabastamise puhul on kahtlusi selle põhjendatuses.

3. Ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed, kelle suhtes käesolevat lõiget kohaldatakse, ei tohi kolme aasta jooksul enne ametisse nimetamist omada ametikohta või ametialast vastutust, huvisid või ärisuhteid, otseselt või kaudselt, vertikaalselt integreeritud ettevõtjas või selle osas või seda kontrollivas aktsionäris, välja arvatud nimetatud ülekandesüsteemi halduris.

4. Ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed ja töötajad ei tohi omada mingeid muid ametikohti või ametialast vastutust, huvisid või ärisuhteid, otseselt või kaudselt, muus vertikaalselt integreeritud ettevõtja osas või seda kontrollivas aktsionäris.

5. Ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed ja töötajad ei tohi omada mingeid huvisid, otseselt või kaudselt, vertikaalselt integreeritud ettevõtja osas (v.a kõnealune ülekandesüsteemi haldur) või saada sellest rahalist kasu. Nende töötasu ei sõltu vertikaalselt integreeritud ettevõtja (v.a kõnealune ülekandesüsteemi haldur) tegevusest ja tulemustest.

6. Ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavate isikute ja/või haldusorganite liikmete kaebuste suhtes, mis käsitlevad nende ennetähtaegset ametist vabastamist, tagatakse tõhus reguleerivale asutusele kaebamise õigus.

7. Pärast ametist vabastamist ei tohi ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed vähemalt nelja aasta jooksul omada mingeid ametikohti või ametialast vastutust, huvisid või ärisuhteid vertikaalselt integreeritud ettevõtja osas (v.a kõnealune ülekandesüsteemi haldur) või seda kontrollivas aktsionäris.

▼B

8. Lõiget 3 kohaldatakse enamiku ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavate isikute ja/või haldusorganite liikmete suhtes.

Ülekandesüsteemi halduri juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed, kelle suhtes lõiget 3 ei kohaldata, ei tohi vähemalt kuue kuu jooksul enne nende ametisse nimetamist olla täitnud juhtimisfunktsiooni või muud olulist funktsiooni vertikaalselt integreeritud ettevõtjas.

Käesoleva lõike esimest lõiku ja lõikeid 4 kuni 7 kohaldatakse kõikide tegevjuhtkonda kuuluvate isikute ning neile otseselt alluvate selliste isikute suhtes, kes vastutavad võrgu haldamise, hooldamise ja arendamise eest.

*Artikkel 20***Nõukogu**

1. Ülekandesüsteemi halduril on nõukogu, mis vastutab otsuste eest, millel on oluline mõju ülekandesüsteemi halduri aktsionäride vara väärtusele, eriti otsuste eest, mis käsitlevad iga-aastaste ja pikemaajaliste eelarvete või finantsplaanide heakskiitmist, ülekandesüsteemi halduri võlgnevuse taset ja aktsionäridele jaotatavat dividendisummat. Nõukogu pädevusse kuuluvate otsuste hulka ei kuulu need, mis on seotud ülekandesüsteemi halduri igapäevase tegevuse ja võrgu juhtimisega ning artikli 22 kohaselt arendatava võrgu kümneaastase arengukava ettevalmistamiseks vajalike tegevustega.

2. Nõukogu koosneb vertikaalselt integreeritud ettevõtjat esindavatest liikmetest, kolmanda poole aktsionäre esindavatest liikmetest, ja juhul kui liikmesriigi õigusaktides on sätestatud, teisi huvitatud pooli, näiteks ülekandesüsteemi halduri töötajaid esindavatest liikmetest.

3. Artikli 19 lõike 2 esimest lõiku ning artikli 19 lõikeid 3 kuni 7 kohaldatakse vähemalt poolte nõukogu liikmete, miinus üks, suhtes.

Artikli 19 lõike 2 teise lõigu punkti b kohaldatakse kõigi nõukogu liikmete suhtes.

*Artikkel 21***Nõuetele vastavuse programm ja järelevalveametnik**

1. Liikmesriigid tagavad, et ülekandesüsteemi haldurid kehtestavad ja rakendavad nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva käitumise vältimiseks, ja tagatakse, et järelevalve selle programmi üle oleks piisavalt range. Nõuetele vastavuse programmis sätestatakse töötajate konkreetsed kohustused nende eesmärkide saavutamiseks. See esitatakse heakskiitmiseks reguleerivale asutusele. Ilma et see piiraks riikliku reguleeriva asutuse volitusi, jälgib järelevalveametnik programmi nõuetele vastavust sõltumatult.

▼B

2. Järelevalveametniku nimetab ametisse nõukogu reguleeriva asutuse heakskiidul. Reguleeriv asutus võib järelevalveametniku heakskiitmisest keelduda ainult sõltumatuse või kutsealase suutlikkuse puudumise tõttu. Järelevalveametnik võib olla füüsiline või juriidiline isik. Järelevalveametniku suhtes kohaldatakse artikli 19 lõikeid 2 kuni 8.

3. Järelevalveametnik vastutab

- a) nõuetele vastavuse programmi järelevalve eest;
- b) aastaaruande, milles esitatakse nõuetele vastavuse programmi rakendamiseks võetud meetmed, koostamise ja esitamise eest reguleerivale asutusele;
- c) nõukogule aruandmise eest ja nõuetele vastavuse programmi ja selle rakendamise kohta soovitude andmise eest;
- d) reguleeriva asutuse teavitamise eest nõuetele vastavuse programmi rakendamisega seotud olulistest rikkumistest ja
- e) reguleeriva asutuse teavitamise eest kõikidest vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja ülekandesüsteemi halduri vahelistest rahalistest ja ärisuhetest.

4. Järelevalveametnik esitab reguleerivale asutusele kavandatavad otsused võrkudesse tehtavate investeeringute kava või üksikinvesteeringute kohta. See toimub hiljemalt siis, kui ülekandesüsteemi halduri juhatus ja/või pädev haldusorgan esitab need nõukogule.

5. Kui vertikaalselt integreeritud ettevõtja üldkoosolekul või selle poolt ametisse nimetatud nõukogu liikmete hääletusel takistatakse otsuse vastuvõtmist, mille tulemusena takistatakse või lükatakse edasi võrkudesse investeerimist, mis võrgu kümneaastase arengukava kohaselt oleks tulnud teostada järgneva kolme aasta jooksul, teatab järelevalveametnik sellest reguleerivale asutusele, mis tegutseb seejärel artikli 22 kohaselt.

6. Järelevalveametniku volitusi või teenistustingimusi reguleerivad tingimused, sealhulgas tema volituste kestuse, kiidab heaks reguleeriv asutus. Need tingimused tagavad järelevalveametniku sõltumatuse, sealhulgas näevad talle ette kõik vajalikud vahendid tema kohustuste täitmiseks. Oma volituste täitmise ajal ei oma järelevalveametnik otseselt või kaudselt muud ametikohta või ametialast vastutust või huvisid vertikaalselt integreeritud ettevõtjas või selle osas või seda kontrollivas aktsionäris.

7. Järelevalveametnik annab korrapäraselt, kas suuliselt või kirjalikult aru reguleerivale asutusele ning tal on õigus anda korrapäraselt, kas suuliselt või kirjalikult aru ülekandesüsteemi halduri nõukogule.

▼B

8. Järelevalveametnik võib osaleda ülekandesüsteemi halduri juhatuse või haldusorganite kõikidel koosolekutel, nõukogu koosolekutel ja üldkoosolekul. Järelevalveametnik võib osaleda kõikidel koosolekutel, millel käsitletakse järgmisi küsimusi:

- a) võrkudele juurdepääsu tingimused, nagu on sätestatud määruses (EÜ) nr 715/2009, eelkõige seoses tariifide, kolmandatele isikutele juurdepääsu teenuste, võimsuse jaotamise, ülekoormuse juhtimise, läbipaistvuse, tasakaalustamise ja järelturuga;
- b) ülekandesüsteemi juhtimise, hooldamise ja arendamise eesmärgil algatatud projektid, sh investeeringud uutesse transpordiühendustesse, võimsuse laiendamisse ja olemasoleva võimsuse optimeerimisse;
- c) ülekandesüsteemi juhtimiseks vajalikud energia müügi- või ostutehingud.

9. Järelevalveametnik jälgib ülekandesüsteemi halduri vastavust artiklis 16 esitatud nõuetele.

10. Järelevalveametnikul on juurdepääs ülekandesüsteemi halduri kogu asjakohasele teabele ja ruumidele ja kogu teabele, mis on talle vajalik oma ülesannete täitmiseks.

11. Pärast reguleeriva asutuse eelnevat heakskiitu võib nõukogu järelevalveametniku ametist vabastada. Nõukogu vabastab järelevalveametniku reguleeriva asutuse nõudel sõltumatu või ametialase suutlikkuse puudumise tõttu.

12. Järelevalveametniku juurdepääs ülekandesüsteemi halduri ametiruumidele tagatakse etteteatamiseta.

Artikkel 22

Võrkude arendamine ja volitused teha investeeringisotsuseid

1. Pärast konsulteerimist kõikide asjaomaste sidusrühmadega esitavad ülekandesüsteemi haldurid igal aastal reguleerivale asutusele võrgu kümneaastase arengukava, mis põhineb olemasoleval ja prognoositaval nõudlusel ja pakkumisel. Võrgu arengukava sisaldab tõhusaid meetmeid, et tagada süsteemi piisav võimsus ja tarnekindlus.

2. Võrgu kümneaastane arengukava eelkõige:

- a) esitleb turuosalistele peamise ülekandefrakstruktuuri, mida tuleb järgmise kümne aasta jooksul ehitada või uuendada;
- b) loetleb kõik otsustatud investeeringud ja määrab kindlaks uued investeeringud, mida tuleb teha järgmise kolme aasta jooksul, ja
- c) esitab investeeringuprojektide ajakava.

▼B

3. Võrgu kümneaastase arengukava väljatöötamisel kasutab ülekandesüsteemi haldur tootmise, tarnimise ja tarbimise ning teiste riikidega toimuva kaubanduse mõistlikke prognoose, võttes arvesse piirkondlikesse ja ühenduseülesteesse võrkudesse, samuti gaasihoidlatesse ja veeldatud maagaasi taasgaasistamisrajatistesse tehtavate investeeringute kavasad.

4. Reguleeriv asutus konsulteerib võrgu kümneaastase arengukava osas selgel ja läbipaistval viisil kõikide tegelike või võimalike süsteemi kasutajatega. Isikutelt või ettevõtetelt, kes väidavad enda olevat võimalik võrgu kasutajad, võib nõuda oma väite põhjendamist. Reguleeriv asutus avaldab konsulteerimise tulemused, eelkõige võimalikud investeerimisvajadused.

5. Reguleeriv asutus analüüsib, kas võrgu kümneaastane arengukava hõlmab kõiki konsultatsioonide käigus tuvastatud investeerimisvajadusi ja kas see on kooskõlas mittesiduva ühenduseülese võrgu kümneaastase arengukavaga (ühenduseülese võrgu arengukava), millele osutatakse määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 8 lõike 3 punktis b. Kui tekib kahtlus kooskõla suhtes mittesiduva ühenduseülese võrgu kümneaastase arengukavaga, konsulteerib reguleeriv asutus ametiga. Reguleeriv asutus või nõuda ülekandesüsteemi haldurilt võrgu kümneaastase arengukava muutmist.

6. Reguleeriv asutus jälgib ja hindab võrgu kümneaastase arengukava rakendamist.

7. Kui ülekandesüsteemi haldur ei tee võrgu kümneaastases arengukavas ettenähtud investeeringut, mis oleks tulnud teha järgneva kolme aasta jooksul, muudel kui väljaspool tema kontrolli olevatel ülekaalukatel põhjustel, tagavad liikmesriigid, et reguleeriv asutus peab võtma vähemalt ühe järgmistest meetmetest, et tagada kõnealuse investeeringu tegemine, kui kõnealune investeering on endiselt oluline viimase võrgu kümneaastase arengukava kohaselt:

- a) nõudma ülekandesüsteemi haldurilt kõnealuse investeeringu tegemist;
- b) korraldama kõnealuse investeeringu tegemiseks kõigile investoritele avatud pakkumismenetluse või
- c) kohustama ülekandesüsteemi haldurit suurendama kapitali vajaliku investeeringu rahastamiseks ja lubama sõltumatutel investoritel kapitalis osaleda.

Kui reguleeriv asutus on oma volitusi esimese lõigu punkti b alusel kasutanud, võib ta kohustada ülekandesüsteemi haldurit nõustuma ühe või mitme järgmise tingimusega:

- a) rahastajaks on kolmas isik;
- b) ehitajaks on kolmas isik;
- c) vastavad uued varad hangitakse ise; või
- d) vastavat uut vara kasutatakse ise.

▼B

Ülekandesüsteemi haldur annab investoritele kogu vajaliku teabe investeeringu tegemiseks, ühendab uued varad ülekandevõrku ja teeb oma parima investeerimisprojekti elluviimise hõlbustamiseks.

Asjakohase rahastamiskorra kiidab heaks reguleeriv asutus.

8. Kui reguleeriv asutus on oma volitusi lõike 7 esimese lõigu alusel kasutanud, katab asjaomane tariifikorraldus kõnealuse investeeringu kulud.

Artikkel 23

Volitused teha otsuseid gaasihoidlate, veeldatud maagaasi taasgaasistamisrajatiste ja tööstustarbijate ülekandesüsteemi ühendamise kohta

1. Ülekandesüsteemi haldurid peavad kehtestama ja avaldama selged ja tõhusad menetlused gaasihoidlate, veeldatud maagaasi taasgaasistamisrajatiste ja tööstustarbijate mittediskrimineerivaks ülekandesüsteemi ühendamiseks ning asjaomased tariifid. Menetlused esitatakse heakskiitmiseks reguleerivale asutusele.

2. Ülekandesüsteemi haldurid ei tohi keelduda uue gaasihoidla, veeldatud maagaasi taasgaasistamisrajatise või tööstustarbija võrku ühendamisest põhjendusega, et tulevikus võivad võrgu kasutatavad võimsused olla piiratud või et vajaliku võimsuse suurendamisega seoses tekivad lisakulud. Ülekandesüsteemi haldur peab uue ühenduse jaoks tagama piisava sisse- ja väljavooluvõimsuse.

V PEATÜKK

JAOTAMINE JA TARNIMINE

*Artikkel 24***Jaotussüsteemi haldurite määramine**

Liikmesriigid määravad või nõuavad, et maagaasiettevõtjad, kellele kuuluvad jaotussüsteemid, määraksid kas ühe või mitu jaotussüsteemi haldurit ajavahemikuks, mille liikmesriigid kehtestavad olenevalt tõhususest ja majandusliku tasakaalu näitajatest, ning tagavad, et need haldurid tegutseksid vastavalt artiklitele 25, 26 ja 27.

*Artikkel 25***Jaotussüsteemi haldurite ülesanded**

1. Iga jaotussüsteemi haldur peab vastutama selle eest, et tagatakse süsteemi pikaajaline võime rahuldada mõistlikku nõudlust gaasi jaotamise järele ning et tema piirkonnas kasutatakse, hooldatakse ja arendatakse majandustingimustele vastavalt turvalist, töökindlat ja tõhusat võrku, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnakaitset ja energiatõhusust.

▼B

2. Jaotussüsteemi haldur ei tohi kunagi teha vahet võrgukasutajate või kasutajarühmade vahel ega eelistada sidusettevõtjaid.

3. Iga jaotussüsteemi haldur annab mis tahes teisele jaotussüsteemi ja/või ülekandesüsteemi ja/või maagaasi veeldusjaama ja/või hoidlatevõrgu haldurile küllaldast teavet, et tagada maagaasi transport ja hoiustamine kooskõlas ühendatud võrgu turvalise ja tõhusa kasutamisega.

4. Iga jaotussüsteemi haldur annab võrgukasutajatele võrgule tõhusaks juurdepääsuks, sealhulgas kasutamiseks vajalikku teavet.

5. Kui jaotussüsteemi haldur vastutab gaasi jaotussüsteemi tasakaalustamise eest, peavad tema vastuvõetud sellealased eeskirjad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning sisaldama eeskirju, mis maksustavad võrgu kasutajaid energia tasakaalustamata tarvitamise eest. Jaotussüsteemi haldurite teenuste osutamise tingimused, sealhulgas eeskirjad ja tariifid, kehtestatakse artikli 41 lõike 6 kohase metoodika alusel mittediskrimineerival ja kulusid kajastaval viisil, ning need avaldatakse.

*Artikkel 26***Jaotussüsteemi haldurite sõltumatuse tagamine**

1. Kui jaotussüsteemi haldur moodustab osa vertikaalselt integreeritud ettevõtjast, peab ta olema vähemalt õigusliku vormi poolest, organisatsiooniliselt ja otsuste tegemises sõltumatu muust gaasijaotusega mitteseotud tegevusest. See nõue ei tähenda kohustust eraldada jaotussüsteemi vara vertikaalselt integreeritud ettevõtja omandist.

2. Lisaks lõikes 1 nimetatud nõuetele peab vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaks olev jaotussüsteemi haldur olema sõltumatu nii organisatsiooniliselt kui ka otsuste tegemises muust gaasijaotusega mitteseotud tegevusest. Selleks peab ta vastama järgmistele miinimumnõuetele:

a) jaotussüsteemi halduri juhtimise eest vastutavad isikud ei tohi olla tegevad vertikaalselt integreeritud maagaasiettevõtja äriühingustruktuuris, mis kas otseselt või kaudselt vastutab maagaasi tootmise, ülekande ja tarnimise igapäevase juhtimise eest;

b) tuleb võtta vajalikud meetmed jaotussüsteemi halduri juhtimise eest vastutavate isikute kutsehuvidega arvestamiseks nii, et neil oleks võimalik tegutseda iseseisvalt;

▼B

c) jaotussüsteemi halduril peavad olema tõhusad otsuste tegemise õigused, mis on sõltumatud integreeritud maagaasiettevõtjast nii hallatavate ja hooldatavate varade kui ka võrgu arendamise suhtes. Nende ülesannete täitmiseks peavad jaotussüsteemi halduri käsutuses olema vajalikud ressursid, sealhulgas inim-, tehnilised, rahalised ja füüsilised ressursid. See ei tohi takistada vajalike kooskõlastusmehhanismide toimimist, mis tagavad emaettevõtja õiguste kaitse seoses majandusliku ja juhtimisalase järelevalvega tütarettevõtja rentaablu üle, mida teostatakse kaudselt vastavalt *artikli 41 lõikele 6*. Eelkõige peab see võimaldama emaettevõtjal kiita heaks jaotussüsteemi halduri iga-aastast eelarvet või mis tahes samaväärset dokumenti ning määrata kindlaks oma tütarettevõtja võlgade ülempiiri. See ei tohi võimaldada emaettevõtjal sekkuda tütarettevõtja igapäevategevusse ega konkreetsetesse jaotusliinide ehitamise ega uuendamise seotud otsustesse, mis ei ületa heakskiidetud rahastamiskava ega muude samaväärsete dokumentide tingimusi, ja

d) jaotussüsteemi haldur peab kehtestama nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva käitumise vältimiseks, ning tagab, et järelevalve selle täitmise üle oleks piisavalt range. Nõuetele vastavuse programmis sätestatakse töötajate konkreetsed kohustused selle eesmärgi saavutamiseks. Nõuetele vastavuse programmi eest vastutav isik või organ (jaotussüsteemi halduri järelevalveametnik) esitab võetud meetmete aastaaruande artikli 39 lõikes 1 osutatud reguleerivale asutusele ning see avaldatakse. Jaotussüsteemi halduri järelevalveametnik on täiesti sõltumatu ning tal on juurdepääs kõikidele oma ülesande täitmiseks vajalikele jaotussüsteemi halduri ja tema sidusettevõtjate andmetele.

3. Kui jaotussüsteemi haldur moodustab osa vertikaalselt integreeritud ettevõtjast, tagab liikmesriik, et tema tegevust jälgiksid reguleerivad asutused või muud pädevad organid, et ta ei kasutaks oma vertikaalset integreeritust konkurentsi moonutamiseks. Eelkõige ei tohi vertikaalselt integreeritud jaotussüsteemi haldurid oma suhtlemise ja kaubamärkidega tekitada segadust seoses vertikaalselt integreeritud ettevõtja tarneharu eraldiseisvusega.

4. Liikmesriigid võivad otsustada, et lõikeid 1, 2 ja 3 ei kohaldata integreeritud maagaasiettevõtjate suhtes, kes teenindavad vähem kui 100 000 võrku ühendatud tarbijat.

*Artikkel 27***Jaotussüsteemi halduritele esitatavad konfidentsiaalsusnõuded**

1. Ilma et see piiraks artikli 30 kohaldamist või muude teabe avalikustamist nõudvate seaduslike kohustuste täitmist, peab iga jaotussüsteemi

▼B

haldur säilitama oma äritegevuse käigus saadud tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse ja takistama oma tegevuse kohta käiva, äriiselt kasuliku teabe diskrimineerivat kasutamist.

2. Jaotussüsteemi haldurid ei tohi maagaasi müümisel ega ostmisel sidusettevõtjate poolt kuritarvitada tundlikku äriteavet, mida nad on saanud kolmandatelt isikutelt võrgule juurdepääsu korraldamisel või pidades läbirääkimisi selle saamiseks.

*Artikkel 28***Suletud jaotusvõrgud**

1. Piiramata lõike 4 kohaldamist, võivad liikmesriigid sätestada, et riiklikud reguleerivad asutused või teised pädevad asutused liigitavad võrgu, mis jaotab gaasi geograafiliselt piiratud tootmiskoha, ärirajatise või ühisteenuste koha piires ega varusta kodutarbijaid, suletud jaotusvõrguks, kui:

- a) tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel on selle võrgu kasutajate tegevus või tootmisprotsess ühendatud või
- b) kõnealune võrk jagab gaasi peamiselt võrgu omanikule või haldurile või nende sidusettevõtjatele.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et riiklikud reguleerivad asutused annavad suletud jaotusvõrgu haldurile vabastuse artikli 32 lõikest 1 tulenevast nõudest saada tariifidele või nende arvestamise aluseks olevale metoodikale enne nende jõustumist heakskiit vastavalt artiklile 41.

3. Lõike 2 alusel vabastuse andmise korral vaadatakse kohaldatavad tariifid või nende arvutamise aluseks olev metoodika läbi ja kiidetakse artikli 41 kohaselt heaks suletud jaotusvõrgu kasutaja taotluse alusel.

4. Kui võrku kasutavad aeg-ajalt vähesed kodumajapidamised, kes on jaotusvõrgu omanikuga töösuhtes või sarnases suhtes ning kes asuvad suletud jaotusvõrgu teeninduspiirkonnas, ei välista see lõike 2 alusel vabastuse andmist.

*Artikkel 29***Ühendhaldur**

Artikli 26 lõige 1 ei takista ülekandesüsteemi, jaotussüsteemi, gaasihoidla ja veeldusjaama ühendhalduri tegevust tingimusel, et kõnealune haldur vastab artikli 9 lõikes 1 või artiklites 14 ja 15 või IV peatükis sätestatud nõuetele või tema suhtes kohaldatakse artikli 49 lõiget 6.

VI PEATÜKK

ERISTAMINE JA RAAMATUPIDAMISE LÄBIPAISTVUS

*Artikkel 30***Raamatupidamisele juurdepääsu õigus**

1. Liikmesriikidel või kõigil nende määratud pädevatel asutustel, sealhulgas *artikli 39* lõikes 1 osutatud reguleerivatel asutustel ja *artikli 34* lõikes 3 osutatud vaidlusi lahendavatel asutustel on oma ülesannete täitmise piires õigus tutvuda maagaasiettevõtjate *artikli 31* kohaselt korraldatud raamatupidamisega.

2. Liikmesriigid ja kõik määratud pädevad asutused, sealhulgas *artikli 39* lõikes 1 osutatud reguleerivad asutused ja vaidlusi lahendavad asutused säilitavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse. Liikmesriigid võivad sätestada erandeid nimetatud teabe avalikustamiseks, kui seda on vaja pädevate asutuste ülesannete täitmiseks.

*Artikkel 31***Raamatupidamisarvestuste eristamine**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada maagaasiettevõtjate raamatupidamise vastavus käesoleva *artikli* lõigetele 2 kuni 5. Kui maagaasiettevõtjatele tehakse *artikli 49* lõigete 2 ja 4 alusel erand nimetatud sättest, peab vähemalt nende sisemine raamatupidamine vastama käesolevale artiklile.

2. Maagaasiettevõtjad, olenemata nende omandivormist või õiguslikust vormist, koostavad, esitavad auditeerimiseks ja avaldavad oma raamatupidamise aastaaruanded vastavalt siseriiklikele õigusnormidele piiratud vastutusega äriühingu raamatupidamise aastaaruannete kohta, mis on vastu võetud vastavalt nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljandale direktiivile 78/660/EMÜ, mis põhineb asutamislepingu *artikli 44* lõike 2 punktil g⁽¹⁾ ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid⁽²⁾.

Ettevõtjad, kellel ei ole seaduslikku kohustust avaldada oma raamatupidamise aastaaruandeid, hoiavad ühe aruandeeksemplari oma peakontoris avalikkusele kättesaadavana.

3. Maagaasiettevõtjad peavad oma sisemises raamatupidamises eraldi arvestust oma ülekande-, jaotamis-, veeldatud maagaasiga seotud ja hoiustamistegevuse kohta, nagu seda nõutakse eri ettevõtjate tegevuse puhul, et vältida diskrimineerimist, ristsubsideerimist ja konkurentsi moonutamist. Nad peavad arvestust ka teiste gaasialaste tegevuste

⁽¹⁾ Direktiivi 78/660/EMÜ pealkirja on kohandatud, et võtta arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutumist vastavalt Amsterdami lepingu artiklile 12; algselt viidati *artikli 54* lõike 3 punktile g.

⁽²⁾ EÜT L 222, 14.8.1978, lk 11.

▼B

kohta, mis ei ole seotud ülekande, jaotamise, veeldatud maagaasi ega hoiustamisega, mis võib olla konsolideeritud. Kuni 1. juulini 2007 peavad nad eraldi arvestust tarnete kohta vabatarbijatele ja tarnete kohta väiketarbijatele. Ülekande- või jaotusvõrgu omanikutulu peab olema raamatupidamises eraldi kajastatud. Vajadusel peavad nad konsolideeritud arvestust muu, gaasiga mitteseotud tegevuse kohta. Sisemises raamatupidamises koostatakse kõigi tegevuste puhul bilanss ja kasumiaruanne.

4. Lõikes 2 nimetatud auditeerimise käigus tuleb eelkõige kindlaks teha, kas lõikes 3 nimetatud diskrimineerimise ja ristsubsideerimise vältimise kohustus on täidetud.

5. Ilma et see piiraks liikmesriigis kohaldatavaid raamatupidamiseskirju, kehtestavad ettevõtjad oma raamatupidamise sise-eeskirjad varade ja kohustuste ning kulude ja tulude jaotamise ning amortisatsiooni kajastamise kohta, mida nad järgivad lõikes 3 nimetatud eraldi raamatupidamisarvestuses. Neid sise-eeskirju võib muuta ainult erandjuhul. Muudatused tuleb ära märkida ja nõuetekohaselt põhjendada.

6. Aastaruande lisas tuleb esitada kõik teatava suurusega tehingud sidusettevõtjatega.

VII PEATÜKK

VÕRGULE JUURDEPÄÄSU KORRALDAMINE

*Artikkel 32***Kolmandate isikute juurdepääs**

1. Liikmesriigid tagavad, et rakendatakse ülekande- ja jaotussüsteemidele ning maagaasi veeldusjaamadele kolmandate isikute juurdepääsu süsteem, mis põhineb kõigile vabatarbijatele, sealhulgas tarneettevõtjatele kohaldatavatel avaldatud tariifidel ning mida kohaldatakse objektiivselt ja võrgukasutajate vahel vahet tegemata. Liikmesriigid tagavad, et artikli 39 lõikes 1 osutatud reguleeriv asutus kiidab nimetatud tariifid või nende arvutamise aluseks oleva meetodika heaks enne nende jõustumist vastavalt artiklile 41 ning et need tariifid ja meetodika, kui heaks kiidetakse üksnes meetodika, avaldatakse enne nende jõustumist.

2. Ülekandesüsteemi halduritel peab olema juurdepääs teiste ülekandesüsteemi haldurite võrkudele, kui see on vajalik nende ülesannete, sealhulgas piiriülese gaasiülekandega seotud ülesannete täitmiseks.

3. Käesoleva direktiivi sätted ei takista pikaajaliste lepingute sõlmimist niivõrd, kui võrd need ei ole vastuolus ühenduse konkurentsioigusega.

*Artikkel 33***Juurdepääs hoiustamisele**

1. Selleks et korraldada juurdepääsu gaasihoidlatele ja torujuhtmete pakatile, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tarbijate varustamisel tõhusat juurdepääsu võrgule, ning samuti selleks, et korraldada juurdepääsu abiteenustele, võivad liikmesriigid toimida kas ühe või mõlema lõigetes 3 ja 4 käsitletud menetluse kohaselt. Neid menetlusi rakendatakse objektiivsete, läbipaistvate ja mitte-diskrimineerivate kriteeriumide alusel.

Reguleerivad asutused, kui liikmesriigid on nii sätestanud, või liikmesriigid sõnastavad ja avaldavad kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks gaasihoidlatele ja torujuhtmete pakatile kohaldatav juurdepääsu kord. Nad avalikustavad või kohustavad gaasihoidlate ja ülekandesüsteemide haldureid avalikustama, milliseid gaasihoidlaid või nende osi või torujuhtmete pakette lõigetes 3 ja 4 osutatud erinevate menetluste kohaselt pakutakse.

Teise lõigu teises lauses märgitud kohustus ei piira liikmesriikidele esimeses lõigus antud valikuõigust.

2. Lõike 1 sätteid ei kohaldata abiteenuste ja ajutise hoiustamise suhtes, mis on seotud maagaasi veeldusjaamadega ning on vajalikud taasgaasistamisel ja seejärel gaasi ülekandesüsteemi toimetamisel.

3. Läbirääkimistel põhineva juurdepääsu korral võtavad liikmesriigid või reguleerivad asutused, kui liikmesriik on nii sätestanud, vajalikud meetmed, et ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevad maagaasiettevõtjad ja vabatarbijad võiksid pidada läbirääkimisi gaasihoidlatele ja torujuhtmete pakatile juurdepääsu saamiseks, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tõhusat juurdepääsu võrgule ning samuti selleks, et korraldada juurdepääsu muudele abiteenustele. Läbirääkimiste pidamisel gaasihoidlatele, torujuhtmete pakatile ja teistele abiteenustele juurdepääsu saamiseks peavad osalised toimima heauskselt.

Gaasihoidlate, torujuhtmete paketi ja muude abiteenuste kasutamise lepingute üle peetakse läbirääkimisi asjaomase hoidlatevõrgu halduri või maagaasiettevõtjatega. Reguleerivad asutused, kui liikmesriigid on nii sätestanud, või liikmesriigid nõuavad, et hoidlatevõrgu haldurid ja maagaasiettevõtjad avaldaksid oma põhilised gaasihoidlate, torujuhtmete paketi ja abiteenuste kasutamist käsitlevad kaubandustingimused 1. jaanuariks 2005 ning seejärel kord aastas.

Teises lõigus osutatud tingimuste väljatöötamisel konsulteerivad hoidlatevõrgu haldurid ja maagaasiettevõtjad võrgu kasutajatega.

▼B

4. Reguleeritud juurdepääsu korral võtavad reguleerivad asutused, kui liikmesriigid on nii sätestanud, või liikmesriigid vajalikke meetmeid, et anda ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevatel maagaasiettevõtjatele ja vabatarbijatele niisugune juurdepääsuõigus gaasihoidlatele, torujuhtmete pakatile ja muudele abiteenustele, mis põhineb avaldatud tariifidel ja/või muudel nende gaasihoidlate ja torujuhtmete kasutamise tingimustel ja kohustustel, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tõhusat juurdepääsu võrgule ning samuti selleks, et korraldada juurdepääsu muudele abiteenustele. Reguleerivad asutused, kui liikmesriigid on nii sätestanud, või liikmesriigid konsulteerivad võrgu kasutajatega kõnealuste tariifide või tariifide arvestamise meetodika väljatöötamisel. Vabatarbijatele võib anda juurdepääsuõiguse selle kaudu, et neil võimaldatakse sõlmida tarnelepinguid konkureerivate maagaasiettevõtjatega, kes ei ole võrgu või sidusettevõtte omanikud ja/või haldurid.

*Artikkel 34***Juurdepääs tootmisetapi torustikule**

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, tagamaks et maagaasiettevõtjatel ja vabatarbijatel oleks käesoleva artikli kohaselt nende asukohast olenemata juurdepääs tootmisetapi torustikule, sealhulgas juurdepääsuga seotud tehnilisi teenuseid osutavatele rajatistele, välja arvatud need võrgu osad ja rajatised, mida kasutatakse gaasimaardlates kohapeal toimivas tootmises. Meetmetest teatatakse komisjonile artiklis 54 sätestatud korras.

2. Liikmesriigid otsustavad lõikes 1 nimetatud juurdepääsu tingimused kooskõlas asjakohaste õigusaktidega. Liikmesriigid püüavad tagada õiglase ja avatud juurdepääsu, saavutada konkurentsivõimelise maagaasituru rajamise ja vältida turgu valitseva seisundi kuritarvitamist, võttes arvesse varustuskindlust ja tarnete korrapärasust, olemasolevat või realselt saavutatavat tootmisvõimsust ning keskkonnakaitset. Arvesse võib võtta järgmisi asjaolusid:

- a) vajadus keelata juurdepääs, kui tehnilisi nõudeid ei ole võimalik mõistlikul viisil täita;
- b) vajadus vältida raskusi, mida ei ole võimalik mõistlikul viisil ületada ning mis võivad ohustada süsivesinike praeguse ja planeeritava tootmise tõhusust, sealhulgas vähese rentaablusega maardlates;
- c) vajadus arvestada tootmisetapi torustiku omaniku või halduri nõuetekohaselt põhjendatud mõistliku vajadusega gaasi transportimiseks ja töötlemiseks ning kõigi teiste tootmisetapi torustiku või sellega seotud töötlus- või käitlusrajatiste kasutajate huvidega, keda see võib mõjutada, ning
- d) vajadus kohaldada tootmiseks ja tootmisetappide arendamiseks lubade andmisel liikmesriigi seadusi ja haldusmenetlusi kooskõlas ühenduse õigusega.

▼B

3. Liikmesriigid tagavad vaidluste lahendamise korra ja osalistest sõltumatu asutuse, kellel on juurdepääs asjakohasele teabele, et lahendada kiiresti tootmisetapi torustikule juurdepääsuga seotud vaidlused, võttes arvesse lõikes 2 esitatud kriteeriume ja nende võrkude kasutamist käsitlevatel läbirääkimistel osalejate võimalikku arvu.

▼M2

4. Piiriüleused vaidlused lahendatakse selles liikmesriigis kehtiva vaidluste lahendamise korra kohaselt, kelle jurisdiktsiooni jääb tootmisetapi torustik, millele ei võimaldata juurdepääsu. Kui piiriüleste vaidluste korral jääb asjaomane torustik rohkem kui ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni, konsulteerivad need liikmesriigid omavahel, et tagada käesoleva direktiivi järjekindel kohaldamine. Kui tootmisetapi torustik saab alguse kolmandast riigist ja on ühendatud vähemalt ühe liikmesriigiga, siis asjaomased liikmesriigid konsulteerivad üksteisega ning liikmesriik, kus asub liikmesriikide võrgu esimene ühenduspunkt, konsulteerib asjaomase kolmanda riigiga, kust tootmisetapi torustik alguse saab, et tagada asjaomase võrgu suhtes käesoleva direktiivi järjekindel kohaldamine liikmesriikide territooriumil.

▼B*Artikkel 35***Juurdepääsu võimaldamisest keeldumine**

1. Maagaasiettevõtjad võivad võrgule juurdepääsu võimaldamisest keelduda, kui neil puudub vajalik võimsus või kui taotleja juurdepääs võrgule takistaks neid täitmast neile pandud artikli 3 lõikes 2 nimetatud avaliku teenuse osutamise kohustusi või kui neil on tõsiseid majanduslikke ja rahalisi raskusi seoses võta-või-maksa lepingutega, võttes arvesse artiklis 48 sätestatud kriteeriume ja menetlusi ning liikmesriigi poolt vastavalt kõnealuse artikli lõike 1 kohaselt tehtud valikut. Sellist keeldumist tuleb nõuetekohaselt põhjendada.

2. Liikmesriigid võivad võtta asjakohaseid meetmeid, tagamaks, et maagaasiettevõtja, kes on võimsuse või ühenduse puudumise tõttu võrgule juurdepääsust keeldunud, teeks vajalikud parandused, kui need on majanduslikult otstarbekad või kui võimalik tarbija on nõus nende eest maksma. Liikmesriigid peavad võtma nimetatud meetmed juhul, kui nad kohaldavad artikli 4 lõiget 4.

*Artikkel 36***Uus infrastruktuur**

1. Maagaasi uue olulise infrastruktuuri, st ühendustorude, maagaasi veeldusjaamade ja gaasihoidlate suhtes võidakse vastava taotluse korral määratud aja jooksul jätta kohaldamata artiklid 9, 32, 33 ja 34 ning artikli 41 lõiked 6, 8 ja 10, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) investering suurendab gaasivarustuse konkurentsi ning parandab varustuskindlust;
- b) investeringul on niisugune riskitase, et seda ei tehtaks, kui nimetatud vabastus ei kehtiks;
- c) infrastruktuuri omanik peab olema füüsiline või juriidiline isik, kes on vähemalt õigusliku vormi poolest eraldatud nendest süsteemihalduritest, kelle võrgus seda infrastruktuuri ehitatakse;

▼ B

d) infrastruktuuri kasutajatelt võetakse tasu; ja

▼ M2

e) vabastus ei tohi kahjustada konkurentsi asjaomastel turgudel, mida investering tõenäoliselt mõjutab, maagaasi siseturu tõhusat toimimist, asjaomaste reguleeritud võrkude tõhusat toimimist ega liidu maagaasi varustuskindlust.

▼ B

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka olemasoleva infrastruktuuri võimsuse olulise suurenemise korral ning sellise infrastruktuuri ümberehituse korral, mis võimaldab uute gaasi tarneallikate kasutuselevõttu.

▼ M2

3. VIII peatükis osutatud reguleeriv asutus võib teha igal üksikjuhul eraldi otsuse lõigetes 1 ja 2 osutatud vabastuse kohta.

Enne vabastust käsitleva otsuse vastuvõtmist konsulteerib riiklik reguleeriv asutus või kohasel juhul kõnealuse liikmesriigi muu pädev asutus

- a) nende liikmesriikide riiklike reguleerivate asutustega, kelle turge uus infrastruktuur tõenäoliselt mõjutab, ning
- b) kolmandate riikide asjakohaste asutustega, kui asjaomane infrastruktuur on ühendatud liidu võrguga liikmesriigi jurisdiktsiooni alusel ning see saab alguse ühest või mitmest kolmandast riigist või lõpeb ühes või mitmes kolmandas riigis.

Kui konsulteeritavad kolmanda riigi asutused konsulteerimiskutsele mõistliku aja või ettenähtud kuni kolme kuu pikkuse tähtaja jooksul ei vasta, võib asjaomane riiklik reguleeriv asutus vajaliku otsuse vastu võtta.

▼ B

4. Kui kõnealune infrastruktuur asub rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil, võib amet esitada asjaomaste liikmesriikide reguleerivatele asutustele nõuandva arvamuse, mida võib kasutada nende otsuse alusena, kahe kuu jooksul alates kuupäevast, mil saadi vabastustaotlus viimaselt nimetatud reguleerivalt asutuselt.

▼ M2

Kui kõik asjaomased reguleerivad asutused jõuavad kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil saadi vabastustaotlus viimaselt nimetatud reguleerivalt asutuselt, vabastustaotluse osas kokkuleppele, teavitavad nad ametit oma otsusest. Kui asjaomane infrastruktuur on liikmesriigi ja kolmanda riigi vaheline ülekandetoru, võib riiklik reguleeriv asutus või kohasel juhul selle liikmesriigi, kus asub liikmesriikide võrgu esimene ühenduspunkt, muu pädev asutus konsulteerida enne vabastustaotluse vastuvõtmist kõnealuse kolmanda riigi asjakohase asutusega, et tagada asjaomase infrastruktuuri suhtes käesoleva direktiivi järjekindel kohaldamine kõnealuse liikmesriigi territooriumil ja kui see on kohaldatav, kõnealuse liikmesriigi territoriaalmeres. Kui konsulteeritav kolmanda riigi asutus konsulteerimiskutsele mõistliku aja või ettenähtud kuni kolme kuu pikkuse tähtaja jooksul ei vasta, võib asjaomane riiklik reguleeriv asutus vajaliku otsuse vastu võtta.

▼B

Amet täidab käesoleva artikliga asjaomaste liikmesriikide reguleerivatele asutustele pandud ülesandeid:

- a) siis kui kõik reguleerivad asutused ei ole jõudnud kokkuleppele kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil saadi vabastuse saamise taotlus viimase nimetatud reguleeriva asutuse poolt või
- b) asjaomaste reguleerivate asutuste ühise taotluse alusel.

Kõik reguleerivad asutused võivad taotleda ühiselt, et kolmanda lõigu punktis a viidatud ajavahemikku pikendataks kõige rohkem kolme kuu võrra.

5. Enne otsuse tegemist konsulteerib amet asjaomaste reguleerivate asutuste ja taotlejatega.

6. Vabastus võib kehtida uue infrastruktuuri või märkimisväärselt suurendatud võimsusega olemasoleva infrastruktuuri kogu võimsuse või selle osa suhtes.

Vabastusotsuse tegemisel kaalutakse iga juhu puhul eraldi, kas on vaja kehtestada vabastuse kestuse ja infrastruktuurile mittediskrimineeriva juurdepääsu tingimused. Kõnealuste tingimuste üle otsustamisel võetakse eelkõige arvesse ehitatavat lisavõimsust ja olemasoleva võimsuse muutmist, projekti tähtaega ja liikmesriigis valitsevaid tingimusi.

Enne vabastuse andmist teeb reguleeriv asutus otsuse võimsuse juhtimise ja jaotamise eeskirjade ja mehhanismide kohta. Nende eeskirjadega nähakse ette, et kõiki potentsiaalseid infrastruktuuri kasutajaid kutsutakse üles teatama enne uue infrastruktuuri võimsuse jaotamist oma huvist võimsust omandada, sealhulgas oma tarbeks. Reguleeriv asutus nõuab, et ülekoormuse juhtimise eeskirjades sätestataks kohustus pakkuda kasutamata võimsust turul ning et infrastruktuuri kasutajatel oleks õigus omandatud võimsusega järelturul kaubelda. Käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja e osutatud kriteeriumide hindamisel võtab reguleeriv asutus arvesse võimsuse jaotamise menetluse tulemusi.

Vabastusotsust, sealhulgas kõigi käesoleva lõike teises lõigus nimetatud tingimuste kehtestamist tuleb nõuetekohaselt põhjendada ning otsus tuleb avaldada.

7. Liikmesriigid võivad lõikest 3 hoolimata sätestada, et vastavalt olukorrale esitab reguleeriv asutus või amet ametliku otsuse tegemiseks liikmesriigi asjaomasele asutusele oma arvamuse vabastustaotluse kohta. See arvamus avaldatakse koos otsusega.

8. Reguleeriv asutus edastab komisjonile kõikide vabastustaotluste koopiad kohe pärast nende saamist. Pädev asutus teatab otsusest viivitamata komisjonile, lisades kogu otsust käsitleva asjakohase teabe. Selle teabe võib komisjonile esitada kokkuvõtlikul kujul, et komisjon saaks teha põhjendatud otsuse. Eelkõige peab teave sisaldama järgmist:

- a) üksikasjalikud põhjendused, millele tuginedes reguleeriv asutus või liikmesriik andis vabastuse või ei andnud vabastust, koos viitega lõikele 1, kaasa arvatud selle lõike asjakohasele punktile või asjakohastele punktidele, millel selline otsus põhineb, sealhulgas finants-teave, mis põhjendab vabastust;

▼B

- b) analüüs, mis on tehtud vabastuse andmise mõju kohta konkrentsile ja maagaasi siseturu tõhusale toimimisele;
- c) vabastuse tähtaja põhjendus ja vabastuse saanud maagaasi infrastruktuuri tervikvõimsuses osalemise ulatus;
- d) ühendustoruga seotud vabastuse puhul asjaomaste reguleerivate asutustega konsulteerimise tulemused; ning
- e) infrastruktuuri panus gaasivarustuse mitmekesistamisse.

9. Kahe kuu jooksul alates teatise saamisele järgnevast päevast, võib komisjon võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et reguleeriv asutus muudaks või tühistaks vabastusotsuse. Seda kahekuulist ajavahemikku võib pikendada veel kahe kuu võrra, kui komisjon soovib lisateavet. See täiendav ajavahemik algab lõpliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast. Algset kahekuulist ajavahemikku võib pikendada komisjoni ja reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul.

Kui taotletud teavet ei esitata taotluses ettenähtud aja jooksul, loetakse teatis tagasivõetuks, välja arvatud juhul, kui enne selle ajavahemiku lõppu on seda tähtaega komisjoni ja reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul pikendatud või kui reguleeriv asutus on komisjonile teatanud nõuetekohaselt põhjendatud teadaandes, et ta käsitleb teatist lõplikuna.

Reguleeriv asutus täidab komisjoni otsuse vabastusotsuse muutmise või tühistamise kohta ühe kuu jooksul ja teatab sellest komisjonile.

Komisjon säilitab tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

Komisjoni heakskiit vabastusotsusele lõpeb kaks aastat pärast otsuse vastuvõtmist, kui selleks ajaks ei ole infrastruktuuri ehitamist alustatud, ja viis aastat pärast otsuse vastuvõtmist, kui selleks ajaks ei ole infrastruktuuri kasutusele võetud, välja arvatud juhul, kui komisjon otsustab, et mis tahes viivitus on tingitud olulistest takistustest, mis ei allu vabastuse saanud isiku kontrollile.

10. Komisjon võib võtta vastu suunised käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimuste kohaldamiseks ja sätestada menetluse, mida tuleb järgida käesoleva artikli lõigete 3, 6, 8 ja 9 kohaldamisel. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 51 lõikes 3 osutatud kontrollliga regulatiivmenetlusele.

Artikkel 37

Turu avanemine ja vastastikkus

1. Liikmesriigid tagavad, et vabatarbijad on:
 - a) kuni 1. juulini 2004 vabatarbijad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/30/EÜ (maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta) ⁽¹⁾ artikli 18 tähenduses. Liikmesriigid avaldavad iga aasta 31. jaanuariks vabatarbija määratluse kriteeriumid;

⁽¹⁾ EÜT L 204, 21.7.1998, lk 1.

▼B

- b) alates 1. juulist 2004 kõik mitte-kodutarbijad;
 - c) alates 1. juulist 2007 kõik tarbijad.
2. Tasakaalustamatuse vältimiseks gaasiturgude avanemisel:
- a) ei tohi keelata tarnelepinguid teise liikmesriigi vabatarbijaga, kui tarbija vastab mõlema asjaomase võrgu tingimustele, ja
 - b) juhul kui punktis a kirjeldatud tehingust keeldutakse seetõttu, et tarbija vastab vaid ühe võrgu tingimustele, võib komisjon turuolukorda ja üldisi huve arvesse võttes kohustada keelduvat osalist soovitud gaasitarne täitma, kui seda taotleb üks kahest asjaomase võrgu asukoha-liikmesriigist.

*Artikkel 38***Otsetorud**

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et:
- a) vabatarbija territooriumil asutatud maagaasiettevõtja tarniks neile gaasi otsetoru kaudu ja
 - b) kõik sellised oma territooriumil asuvad vabatarbijad saaksid maagaasiettevõtjalt gaasi vastu võtta otsetoru kaudu.
2. Kui otsetorude ehitamiseks ja kasutamiseks on vaja luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), sätestavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused kriteeriumid, mille alusel antakse luba selliste otsetorude ehitamiseks või kasutamiseks nende territooriumil. Need kriteeriumid peavad olema objektiivsed, läbi paistvad ja mittediskrimineerivad.
3. Liikmesriigid võivad otsetoru ehitamiseks anda loa, mis sõltub kas võrgule juurdepääsust keeldumisest artikli 35 alusel või vaidluste lahendamise menetluse algatamisest vastavalt artiklile 41.

VIII PEATÜKK

RIIKLIKUD REGULEERIVAD ASUTUSED*Artikkel 39***Reguleerivate asutuste määramine ja sõltumatus**

1. Iga liikmesriik määrab siseriiklikul tasandil ühe riikliku reguleeriva asutuse.
2. Käesoleva artikli lõige 1 ei piira teiste reguleerivate asutuste nimetamist piirkondlikul tasandil mõningates liikmesriikides, tingimusel et on olemas üks staažikas esindaja esindusfunktsioonide täitmiseks ja ühenduse tasandil ühenduse pidamiseks reguleerivate asutuste nõukogus kooskõlas määruse (EÜ) nr 713/2009 artikli 14 lõikega 1.

▼B

3. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võib liikmesriik määrata reguleerivad asutused väikeste gaasisüsteemide jaoks, mis paiknevad geograafiliselt eraldi aladel, mille tarbimine moodustab 2008. aastal alla 3 % asjaomase liikmesriigi kogu tarbimisest. Nimetatud erand ei piira ühe staažika esindaja nimetamist esindusfunktsioonide täitmiseks ja ühenduse pidamiseks ühenduse tasandil reguleerivate asutuste nõukogus kooskõlas määruse (EÜ) nr 713/2009 artikli 14 lõikega 1.

4. Liikmesriigid tagavad reguleeriva asutuse sõltumatuse ning kannavad hoolt, et ta teostab oma volitusi erapooletult ja läbipaistvalt. Selleks peavad liikmesriigid tagama, et reguleeriv asutus, täites käesoleva direktiiviga ja sellega seonduvate õigusaktidega talle määratud reguleerimisvolitusi ja -ülesandeid:

a) on õiguslikult eraldiseisev ja funktsionaalselt sõltumatu kõikidest teistest avalik-õiguslikest ja eraõiguslikest isikutest,

b) tagab, et tema töötajad ja juhtimise eest vastutavad isikud

i) tegutsevad turuhuvidest sõltumatult ning

ii) reguleerimisülesandeid täites ei küsi ega võta vastu otseseid juhiseid üheltki riigiasutuselt ega muult avalik-õiguslikult või eraõiguslikult isikult. Nimetatud nõue ei piira vajadusel tihedat koostööd teiste asjaomaste riigiasutustega ega valitsuse poliitilisi üldsuuniseid, mis ei ole seotud artikli 41 kohaste regulatiivülesannetega.

5. Reguleeriva asutuse sõltumatuse kaitsmiseks tagavad liikmesriigid eelkõige, et:

a) reguleeriv asutus saab vastu võtta kõikidest poliitilistest organitest sõltumatuid otsuseid ja tal on eraldiseisvad eraldised aastaeelarves ja iseseisvus eraldatud eelarve täitmisel ning oma ülesannete täitmiseks vajalikud inim- ja rahalised ressursid, ning

b) reguleeriva asutuse juhatuse liikmed või juhul, kui juhatuse puudub, siis reguleeriva asutuse tippjuhtkond nimetatakse ametisse tähtajaliselt, viieks kuni seitsmeks aastaks, mida võib pikendada üks kord.

Seoses esimese lõigu punktiga b tagavad liikmesriigid juhatuse või tippjuhtkonna asjakohase rotatsiooni korra. Juhatuse liikmeid või juhul, kui juhatuse puudub, siis tippjuhtkonna liikmeid tohib selle aja jooksul ametist vabastada ainult juhul, kui nad enam ei vasta käesolevas artiklis sätestatud tingimustele või on vastavalt siseriiklikule õigusele süüdi üleastumises.

▼B*Artikkel 40***Reguleeriva asutuse üldeesmärgid**

Käesolevas direktiivis täpsustatud reguleerimisülesannete täitmisel võtab reguleeriv asutus kõik mõistlikud meetmed, et tihedas koostöös teiste asjaomaste riiklike ametiasutustega, kaasa arvatud konkurentsiasutustega, ning piiramata nende pädevust, saavutada artiklis 41 sätestatud ülesannete ja volituste raames järgmised eesmärgid:

- a) edendada tihedas koostöös ameti, teiste liikmesriikide reguleerivate asutuste ning komisjoniga konkurentsivõimelist, turvalist ja keskkonnasäästlikku maagaasi siseturgu ühenduses ning turu tõhusat avamist kõikidele tarbijatele ja tarnijatele ühenduses ning tagada asjakohased tingimused gaasivõrkude tulemuslikuks ja usaldusväärseks toimimiseks, võttes arvesse pikaajalisi eesmäärke;
- b) arendada ühenduses konkurentsivõimelisi ja nõuetekohaselt toimivaid piirkondlikke turge, et saavutada punktis a nimetatud eesmärgid;
- c) kaotada liikmesriikidevahelised maagaasiga kauplemise piirangud, sealhulgas arendada nõudluse rahuldamiseks ja siseriiklike turgude integratsiooni tugevdamiseks vajalikke piiriüleseid ülekandevõimsusi, mis võib hõlbustada maagaasivoogude kulgemist kogu ühenduses;
- d) aidata saavutada kõige kulutõhusamal viisil turvaliste, usaldusväärsete ja tõhusate mittediskrimineerivate võrkude arendamist, mis on tarbijale orienteeritud, ning edendada võrgu piisavust ja vastavalt energiapoliitika üldeesmärkidele energiatõhusust, nagu ka taastuvatest energiaallikatest saadava gaasi väikese ja suure ulatusega tootmist ning hajutatud tootmist nii ülekande- kui ka jaotusvõrkudes;
- e) soodustada juurdepääsu võrgule uute tootmisvõimsuste jaoks, eelkõige kõrvaldades tõkked, mis takistavad uusi turulesisenejaid ja taastuvatest energiaallikatest saadavat gaasi;
- f) tagada, et süsteemi halduritele ja süsteemi kasutajatele pakutakse nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis asjakohaseid stiimuleid süsteemi jõudluse tõhustamiseks ja turgude integreerimise soodustamiseks;
- g) tagada kasu tarbijatele oma riigi turu tõhusa toimimise abil, edendades tõhusat konkurentsi ja aidates tagada tarbijakaitset;
- h) aidata kaasa avalike maagaasiteenuste kõrge taseme saavutamisele, kaitsetumate tarbijate kaitsele ja tarbijatele tarnija vahetuseks vajalike andmesideprotsesside ühilduvusele.

▼B*Artikkel 41***Reguleeriva asutuse ülesanded ja volitused**

1. Reguleerivatel asutustel on järgmised ülesanded:
 - a) läbipaistvate kriteeriumide alusel kehtestada või kinnitada reguleeritud ülekande ja jaotamise tariifid või nende arvestamise meetodika;
 - b) tagada, et ülekandesüsteemi ja jaotussüsteemi haldurid ning vajaduse korral süsteemiomanikud ja samuti maagaasiettevõtjad täidaksid oma käesolevast direktiivist ja muudest ühenduse õigusaktidest tulenevaid kohustusi, sealhulgas seoses piiriüleste küsimustega;

▼M2

- c) teha piiriülestes küsimustes koostööd asjaomase liikmesriigi reguleeriva asutuse või reguleerivate asutustega ja ametiga. Kui tegemist on kolmandasse riiki viiva ja sealt tuleva infrastruktuuriga, võib selle liikmesriigi, kus asub liikmesriikide võrgu esimene ühenduspunkt, reguleeriv asutus pärast konsulteerimist teiste asjaomaste liikmesriikide reguleerivate asutustega teha kolmanda riigi asjakohaste asutustega koostööd, et kohaldada kõnealuse infrastruktuuri suhtes liikmesriikide territooriumil järjekindlalt käesolevat direktiivi;

▼B

- d) täita ja rakendada ameti ja komisjoni kõiki asjakohaseid õiguslikult siduvaid otsuseid;
- e) esitada igal aastal aruanne oma tegevuse ja ülesannete täitmise kohta liikmesriikide asjaomastele asutustele, ametile ja komisjonile. Sellised aruanded hõlmavad iga käesolevas artiklis loetletud ülesande osas võetud meetmeid ja saavutatud tulemusi;
- f) tagada, et ülekande-, jaotus-, hoiustamis- ja tarnetegevuste ning veeldatud maagaasi käitlemise puhul ei esine ristsubsideerimist;
- g) jälgida ülekandesüsteemi haldurite investeerimiskavasid ning esitada oma aastaaruandes ülekandesüsteemi haldurite investeerimiskavade hinnang, pidades silmas nende vastavust üleeuroopalisele võrgu arengukavale, millele viidatakse määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 8 lõike 3 punktis b; hinnang võib hõlmata soovitusi nende investeerimiskavade muutmiseks;
- h) jälgida võrgu turvalisust ja usaldusväärsust käsitlevate eeskirjade täitmist ja varasema toimimise läbivaatamist ning kehtestada ja kinnitada teenuse ja tarne kvaliteedi standardeid ja nõudeid või aidata sellele kaasa koos teiste pädevate asutustega;
- i) jälgida läbipaistvuse taset, sealhulgas hulgihindade puhul, ning tagada, et maagaasiettevõtjad täidaksid läbipaistvuskohustusi;

▼B

- j) jälgida turu avamise ja konkurentsi taset ning tulemuslikkust hulgi- ja jaemüügitasandil, sealhulgas maagaasibörse, hindu kodutarbijatele, sealhulgas ettemaksu süsteeme, liitumis- ja eraldustasusid, hooldusteenuste teostamist ja nende tasusid ning kodutarbijate kaebusi, ning mis tahes konkurentsimoonusi või -piiranguid, andes muu hulgas kogu vajaliku teabe asjaomastele konkurentsiasutustele ja andes asjaomased juhtumid üle asjaomastele konkurentsiasutustele;
- k) jälgida lepingulise piirava tegevuse esinemist, sealhulgas ainuõiguse klauslite kasutamist, mis võib takistada või piirata suuri mitte-kodutarbijaid sõlmimast samal ajal lepinguid enam kui ühe tarnijaga ning vajaduse korral teavitada sellisest tegevusest liikmesriikide konkurentsiasutusi;
- l) austada lepingulist vabadust seoses katkestatavate tarnelepingutega ja pikaajaliste lepingutega, tingimusel et need on kooskõlas ühenduse õigusega ja ühenduse poliitikaga;
- m) jälgida aega, mis ülekande- ja jaotussüsteemi halduritel kulub ühenduste rajamiseks ja parandustöödeks;
- n) jälgida artiklis 33 sätestatud juurdepääsutingimusi gaasihoidlatele, torujuhtmete pakatile ja muudele abiteenustele ning vaadata need läbi. Kui gaasihoidlatele juurdepääsu kord määratakse kindlaks artikli 33 lõike 3 kohaselt, ei sisalda käesolev ülesanne tariifide läbivaatamist;
- o) aidata koos teiste asjakohaste asutustega tagada, et tarbijakaitsemeetmed, kaasa arvatud need, mis on sätestatud I lisas, oleksid tulemuslikud ja jõustatud;
- p) avaldada vähemalt kord aastas soovitusi tarnehindade vastavuse kohta artiklile 3 ning esitada need vajaduse korral konkurentsiasutustele;
- q) tagada juurdepääs tarbijate tarbimisandmetele, siseriiklikul tasandil vabatahtlikuks kasutamiseks tarbimisandmete kergesti arusaadava ühtlustatud vormi sätestamine ning kõikidele tarbijatele kiire juurdepääs sellistele andmetele I lisa punkti h kohaselt;
- r) jälgida ülekandesüsteemi haldurite, jaotussüsteemi haldurite, tarnijate ja tarbijate ning teiste turuosaliste rollide ja vastutusega seotud eeskirjade rakendamist vastavalt määrusele (EÜ) nr 715/2009;
- s) jälgida nende kriteeriumide õiget kohaldamist, millega määratakse kindlaks, kas gaasihoidla kuulub artikli 33 lõike 3 või 4 alla, ja

▼B

- t) jälgida kaitsemeetmete rakendamist artiklis 46 sätestatud korras;
- u) aidata kaasa tähtsaimaid turuprotsesse käsitlevate andmesideprotsesside ühilduvusele piirkondlikul tasandil.

2. Juhul kui liikmesriigis on nii sätestatud, võivad lõikes 1 nimetatud jälgimisülesandeid täita ka muud asutused, kui reguleeriv asutus. Sellisel juhul tehakse nimetatud jälgimise käigus saadud teave reguleerivale asutusele kättesaadavaks niipea kui võimalik.

Säilitades oma iseseisvuse, ilma et see piiraks tema enda eripädevust ning kooskõlas parema õigusliku reguleerimise põhimõtetega, konsulteerib reguleeriv asutus lõikes 1 sätestatud ülesannete täitmisel vajaduse korral ülekandesüsteemi halduritega ja teeb vajaduse korral tihedat koostööd liikmesriikide teiste asjaomaste ametiasutustega.

Mis tahes heakskiit, mille reguleeriv asutus või amet annab käesoleva direktiivi kohaselt, ei piira reguleeriva asutuse nõuetekohaselt põhjendatud volituste kasutamist tulevikus vastavalt käesolevale artiklile või karistuste määramist teiste asjaomaste asutuste või komisjoni poolt.

3. Kui artikli 14 alusel on määratud sõltumatu süsteemihaldur, peab reguleeriv asutus lisaks talle käesoleva artikli lõikega 1 määratud ülesannetele:

- a) jälgima käesoleva artikli kohaste kohustuste täitmist ülekandesüsteemi omaniku ja sõltumatu süsteemihalduri poolt ning määrama mittetäitmise eest karistusi vastavalt lõike 4 punktile d;
- b) jälgima sõltumatu süsteemihalduri ja ülekandesüsteemi omaniku vahelisi suhteid ja teabevahetust, tagamaks, et sõltumatu süsteemihaldur täidab oma kohustusi, ning eelkõige kiitma heaks lepingud ja tegutsema sõltumatu süsteemihalduri ja ülekandesüsteemi omaniku vahelisi vaidlusi lahendava asutusena nende poolt lõike 11 kohaselt esitatud kaebuste korral;
- c) ilma et see piiraks artikli 14 lõike 2 punktis c sätestatud menetluse kohaldamist, kiitma võrgu esimese kümneaastase arengukava osas heaks investeerimiskava ja võrgu mitmeaastase arengukava, mille sõltumatu süsteemihaldur igal aastal esitab;
- d) tagama, et sõltumatute süsteemihaldurite kogutavad võrgule juurdepääsu tariifid sisaldavad võrgu omanikule või omanikele ette nähtud tasu, mille suurus on piisav võrgu vara ning neisse tehtavate igasuguste uute investeeringute eest tasumiseks, tingimusel, et need tariifid on majanduslikult põhjendatud ja tõhusalt koostatud, ja
- e) omama volitusi teostada kontrolli, sealhulgas ette teatamata kontrolli ülekandesüsteemi omaniku ja sõltumatu süsteemihalduri valdustes.

▼B

4. Liikmesriigid tagavad, et reguleerivatele asutustele antakse volitused, mis võimaldavad neil lõigetes 1, 3 ja 6 osutatud ülesandeid tõhusalt ja kiiresti täita. Selleks peavad reguleerival asutusel olema vähemalt järgmised volitused:

- a) teha otsuseid, mis on maagaasiettevõtjatele siduvad;
- b) uurida gaasiturude toimimist ja otsustada milliseid vajalikke ja proportsionaalseid meetmeid on vaja võtta tõhusa konkurentsi toetamiseks ja turu nõuetekohase toimimise tagamiseks ning kõnealuseid meetmeid kehtestada. Vajaduse korral on reguleerival asutusel samuti volitus teha konkurentsioiguse uurimismenetluses koostööd liikmesriigi konkurentsiasutusega ja finantsturgude reguleerivate asutustega või komisjoniga;
- c) nõuda maagaasiettevõtjalt mis tahes andmeid, mis on talle tema ülesannete täitmiseks vajalikud, kaasa arvatud põhjendust kolmandale osapoolle juurdepääsu andmata jätmise kohta ning teavet võrgu tugevdamiseks vajalike meetmete kohta;
- d) määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi maagaasiettevõtjatele, kes ei täida käesolevast direktiivist ega reguleeriva asutuse või ameti asjakohasest õiguslikult siduvast otsustest tulenevaid kohustusi, või taotleda pädevalt kohtult selliste karistuste määramist. See hõlmab volitust määrata käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste mittetäitmise eest ülekandesüsteemi haldurile karistusi, mille suurus on kuni 10 % tema aastakäibest, või vertikaalselt integreeritud ettevõtjale karistusi, mille suurus on kuni 10 % tema aastakäibest, või taotleda selliste karistuste määramist, ja
- e) vajalikud õigused viia läbi uurimisi ja asjakohased õigused korraldada vaidluste lahendamisi vastavalt lõigetele 11 ja 12.

5. Lisaks lõigete 1 ja 4 alusel antud ülesannetele ja volitustele, kui ülekandesüsteemi haldur on nimetatud kooskõlas IV peatükiga, antakse reguleerivale asutusele vähemalt järgmised ülesanded ja volitused:

- a) määrata karistusi kooskõlas lõike 4 punktiga d diskrimineeriva käitumise eest vertikaalselt integreeritud ettevõtja huvides;
- b) jälgida ülekandesüsteemi halduri ja vertikaalselt integreeritud ettevõtja vahelist teabevahetust tagamaks, et ülekandesüsteemi haldur täidab oma kohustusi;
- c) tegutseda vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja ülekandesüsteemi halduri vaheliste lõike 11 kohaselt esitatud vaidluste lahendamajana;
- d) jälgida vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja ülekandesüsteemi halduri vahelisi äri- ja rahandussuhteid, sealhulgas laenutegevust;

▼B

- e) kiita heaks kõik vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja ülekandesüsteemi halduri vahelised kaubandus- ja rahanduslepingud, tingimusel, et need on kooskõlas turutingimustega;
- f) taotleda vertikaalselt integreeritud ettevõtjalt põhjendust, kui järelevalveametnik on seda märkinud kooskõlas artikli 21 lõikega 4. Nimetatud põhjendus peab sisaldama eelkõige tõendeid, et vertikaalselt integreeritud ettevõtja huvides ei ole toimunud diskrimineerivat käitumist;
- g) teha kontrollid, sealhulgas ette teatamata kontrollid vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja ülekandesüsteemi halduri ruumides, ja
- h) määrata ülekandesüsteemi halduri kõik või konkreetsed ülesanded artikli 14 kohaselt nimetatud sõltumatule süsteemihaldurile, kui ülekandesüsteemi haldur ei täida süstemaatiliselt temale käesoleva direktiiviga antud kohustusi, eelkõige korduva diskrimineeriva käitumise korral vertikaalselt integreeritud ettevõtja huvides.

6. Reguleerivad asutused vastutavad tingimuste või vähemalt nende arvestamise või kehtestamise aluseks oleva meetodika määramise või heakskiitmise eest piisavalt vara enne tingimuste jõustumist järgmistel juhtudel:

- a) siseriiklike võrkudega ühendamine ja juurdepääs neile, sealhulgas ülekande ja jaotamise tariifid, ning maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu tingimused ja tariifid. Kõnealused tariifid või kõnealune meetodika peavad võimaldama teha võrkudesse ja maagaasi veeldusjaamadesse vajalikke investeeringuid nii, et need investeeringud tagaksid võrkude ja maagaasi veeldusjaamade rentaabluse;
- b) tasakaalustamisteenuste osutamine, mida tuleb osutada kõige ökonoomsemal viisil ja mis peavad pakkuma võrgukasutajatele sobivaid stiimuleid nende gaasi sisse- ja väljavoolu tasakaalustamiseks. Tasakaalustamisteenuseid pakutakse õiglaselt ja mittediskrimineerivalt ning objektiivsete kriteeriumide alusel; ja
- c) juurdepääs piiriülesele infrastruktuurile, sealhulgas võimsuse jaotamine ja ülekoormusega tegelemine.

7. Lõikes 6 osutatud meetodikad või tingimused avaldatakse.

8. Tariifide või meetodika ja tasakaalustamisteenuste kehtestamisel või heaks kiitmisel tagavad reguleerivad asutused, et ülekandesüsteemi haldureid ja võrguhaldureid stimuleeritakse nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis asjakohaselt, et tõhustada jõudlust, soodustada turgude integreerimist ja varustuskindlust ning toetada seonduvaid teadusuuringuid.

9. Reguleerivad asutused teostavad järelevalvet ülekoormusega tegelemise üle riigi tasandi gaasi ülekandevõrkudes, sealhulgas võrkudevahelistes ühendustes, ja ülekoormusega tegelemise eeskirjade rakendamise üle. Sel eesmärgil esitavad ülekandesüsteemi haldurid või turul osalejad riiklikele reguleerivatele asutustele oma ülekoormusega tegelemise eeskirjad, kaasa arvatud võimsuse jaotamine. Riiklikud reguleerivad asutused võivad taotleda kõnealuste eeskirjade muutmist.

▼B

10. Vajaduse korral on reguleerivatel asutustel õigus taotleda ülekandesüsteemi, gaasihoidla, maagaasi veeldusjaamade ja jaotussüsteemi halduritelt tingimuste, sealhulgas käesolevas artiklis osutatud tariifide ja meetodika muutmist, et tagada nende proportsionaalsus ja mittediskrimineeriv kohaldamine. Kui gaasihoidlatele juurdepääsu kord määratakse kindlaks artikli 33 lõike 3 kohaselt, ei sisalda käesolev ülesanne tariifide muutmist. Ülekande ja jaotamise tariifide kindlaksmääramisega viivitamise korral on reguleerivatel asutustel volitus kehtestada või heaks kiita esialgsed ülekande ja jaotamise tariifid või nende arvestamise meetodika ning juhul, kui lõpptariifid või meetodika erinevad kõnealustest ajutistest tariifidest või meetodikast, teha otsus kompenseerivate meetmete kohta.

11. Iga osaline, kes soovib esitada kaebuse ülekande-, jaotussüsteemi, gaasihoidla või maagaasi veeldusjaama halduri kohta seoses käesolevast direktiivist kõnealusele haldurile tulenevate kohustustega, võib saata kaebuse reguleerivale asutusele, mis vaidlusi lahendava asutusena väljastab otsuse kahe kuu jooksul pärast kaebuse saamist. Seda tähtaega võib pikendada kahe kuu võrra, kui reguleeriv asutus nõuab lisateavet. Pikendatud tähtaega võib kaebuse esitaja nõusolekul veelgi pikendada. Reguleeriva asutuse otsus on siduv, kui ja kuni see ei kaota kehtivust seoses edasikaebamisega.

12. Osaline, kelle huve on kahjustatud ja kellel on õigus esitada kaebus seoses käesoleva artikli kohaselt meetodika kohta tehtud otsusega, või kui reguleeriv asutus on kohustatud konsulteerima seoses kavandatud tariifide või meetodikaga, võib hiljemalt kahe kuu jooksul pärast otsuse või otsuse projekti avaldamist või liikmesriikide poolt kehtestatud lühema tähtaja jooksul esitada kaebuse, milles nõutakse otsuse läbivaatamist. Kõnealune kaebus ei peata otsuse täitmist.

13. Liikmesriigid kehtestavad reguleerimiseks, kontrollimiseks ning läbipaistvuse tagamiseks sobivad ja tõhusad mehhanismid, et vältida eriti tarbijaid kahjustavat turgu valitseva seisundi kuritarvitamist ja turuvallutuslikku käitumist. Nende mehhanismide puhul tuleb arvesse võtta asutamislepingu sätteid ja eelkõige selle artiklit 82.

14. Liikmesriigid tagavad asjakohaste meetmete võtmise, sealhulgas siseriiklike õigusaktidega ettenähtud haldus- ja kriminaalmenetluste algatamise füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, juhul kui ei järgita käesolevas direktiivis kehtestatud konfidentsiaalsusnõudeid.

15. Lõigetes 11 ja 12 nimetatud kaebuste esitamine ei tohi piirata edasikaebamise õigust ühenduse ja/või liikmesriigi õiguse alusel.

16. Reguleeriva asutuse otsused peavad olema täielikult põhjendatud ja õigustatud, mis võimaldab rakendada kohtulikku kontrolli. Otsused on avalikkusele kättesaadavad, tagades samal ajal tundliku äriinformatsiooni konfidentsiaalsuse.

17. Liikmesriigid tagavad sellised sobivad mehhanismid riigi tasandil, mille kohaselt reguleeriva asutuse otsusest mõjutatud osalisel on õigus otsus edasi kaevata asjaomastest osalistest ja mis tahes valitsemisest sõltumatule isikule.

▼ B*Artikkel 42***Piiriüleseid küsimusi reguleeriv kord**

1. Reguleerivad asutused peavad üksteisega tihedaid läbirääkimisi ja teevad omavahel koostööd ning annavad üksteisele ja ametile teavet, mis on vajalik nende käesolevast direktiivist tulenevate ülesannete täitmiseks. Vahetatava teabe puhul peab teavet vastu võttev asutus tagama sama konfidentsiaalsustaseme kui asutus, kust teave pärit on.

2. Reguleerivad asutused teevad koostööd vähemalt piirkondlikul tasandil, et:

a) toetada sellise töökorra väljakujundamist, mis võimaldab võrgu optimaalse haldamise, edendab ühiseid gaasibörse ja piiriüleste võimsuste jaotamist ning võimaldab saavutada piirkonnas ja piirkondade vahel vastastikuse ühendamise võimsuse piisava taseme, sealhulgas võrkude uute vastastikuste ühendamiste abil, et võimaldada tõhusa konkurentsi arengut ja varustuskindluse paranemist, vältides diskrimineerimist varustustevõtjate vahel eri liikmesriikides;

b) koordineerida kõikide võrgureeglite väljatöötamist asjaomaste ülekandesüsteemi haldurite ja teiste turuosaliste jaoks; ja

c) koordineerida ülekoormuse juhtimise reeglite väljatöötamist.

3. Riiklikel reguleerivatel asutustel on õigus sõlmida vastastikuseid koostöölepinguid, et tugevdada reguleerimisalast koostööd.

4. Lõikes 2 nimetatud tegevus toimub vajaduse korral tihedates läbirääkimistes liikmesriikide teiste asjaomaste ametiasutustega ning ilma et see piiraks nende eripädevust.

5. Komisjon võib võtta vastu suunised reguleerivate asutuste kohustuste ulatuse kohta seoses nende omavahelise ja ametiga tehtava koostööga. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 51 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

▼ M2

6. Reguleerivad asutused või kohasel juhul muud pädevad asutused võivad konsulteerida ja teha koostööd kolmandate riikide asjakohaste asutustega seoses kolmandatesse riikidesse viiva ja sealt tuleva gaasiinfrastruktuuri käitamisega, et tagada käesoleva direktiivi järjekindel kohaldamine asjaomase infrastruktuuri suhtes liikmesriigi territooriumil ja territoriaalmeres.

▼ B*Artikkel 43***Suunistele vastavus**

1. Reguleeriv asutus ja komisjon võivad taotleda ameti arvamust selle kohta, kas reguleeriva asutuse tehtud otsus on vastavuses käesolevas direktiivis või määruses (EÜ) nr 715/2009 osutatud suunistega.

▼B

2. Amet esitab oma arvamuse vastavalt arvamust küsinud reguleerivale asutusele või komisjonile ja kõnealuse otsuse vastu võtnud reguleerivale asutusele kolme kuu jooksul pärast taotluse saamise kuupäeva.

3. Kui otsuse teinud reguleeriv asutus ei täida ameti ettekirjutusi nelja kuu jooksul alates nimetatud arvamuse kättesaamisest, teavitab amet sellest komisjoni.

4. Kui reguleeriva asutuse poolt vastu võetud otsus piiriülese kaubanduse suhtes ei vasta käesolevas direktiivis või määruses (EÜ) nr 715/2009 osutatud suunistele, on mis tahes reguleerival asutusel õigus teavitada sellest komisjoni kahe kuu jooksul alates otsuse vastuvõtmisest.

5. Kui komisjonil tekivad tõsised kahtlused seoses reguleeriva asutuse otsuse vastavusega käesolevas direktiivis või määruses (EÜ) nr 715/2009 sätestatud suunistele, on komisjonil õigus teha otsus juhtumit täiendavalt uurida ametilt lõike 3 alusel või reguleerivalt asutuselt lõike 4 alusel saadud teabe kättesaamisest kahe kuu ning omal algatusel kolme kuu jooksul alates otsuse tegemise kuupäevast. Sel juhul kutsub ta reguleerivat asutust ja reguleerivale asutusele esitatud menetluse osalisi üles esitama märkusi.

6. Kui komisjon teeb otsuse juhtumit täiendavalt uurida, teeb ta nelja kuu jooksul alates vastava otsuse tegemisest teatavaks lõpliku otsuse

a) mitte esitada vastuväiteid reguleeriva asutuse otsuse kohta või

b) nõuda asjaomaselt reguleerivalt asutuselt otsuse tühistamist, kui komisjon leiab, et otsus ei vasta suunistele.

7. Kui komisjon ei ole otsustanud juhtumit täiendavalt uurida või teinud lõppotsust vastavalt lõigetes 5 ja 6 sätestatud tähtaegade jooksul, siis loetakse, et komisjon pole reguleeriva asutuse otsuse kohta vastuväidet esitanud.

8. Reguleeriv asutus täidab komisjoni nõude otsuse tühistamise kohta kahe kuu jooksul ja teatab sellest komisjonile.

9. Komisjon võib vastu võtta suunised, milles sätestatakse reguleerivate asutuste, ameti ja komisjoni järgitava menetluse üksikasjad seoses reguleerivate asutuste poolt võetud otsuste vastavusega käesolevas artiklis viidatud suunistele. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 51 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 44***Andmete säilitamine**

1. Liikmesriigid nõuavad tarneettevõtjatelt, et nad hoiaksid riiklike ametiasutuste, sealhulgas reguleeriva asutuse, liikmesriigi konkurentsiasutuse ja komisjoni jaoks nende ülesannete täitmise eesmärgil vähemalt viis aastat kättesaadavana kogu asjakohase teabe, mis on seotud kõikide tehingutega gaasitarnelepingute ja maagaasi tuletisinstrumentide osas hulgimüüjatega ja ülekandesüsteemi halduritega ning samuti gaasihoidlate ja maagaasi veeldusjaamade halduritega.

2. See teave hõlmab tehingute üksikasjalikke andmeid, nagu tähtaeg, tarne- ja maksetingimused, maht, täitmise kuupäevad ja kellaajad, tehingu hinnad ja asjaomase hulgimüüja andmed, ning üksikasjalikke andmeid kõikide lõpule viimata gaasitarnelepingute ja maagaasi tuletisinstrumentide kohta.

3. Reguleeriv asutus võib otsustada need andmed osaliselt turuosalistele kättesaadavaks teha, kui ei avaldata konkreetsete turuosaliste või konkreetsete tehingutega seotud tundlikku äriteavet. Seda lõiget ei kohaldata teabe suhtes, mis käsitleb direktiivi 2004/39/EÜ reguleerimisalasse jäävaid finantsinstrumente.

4. Käesoleva artikli ühetaolise kohaldamise tagamiseks võib komisjon vastu võtta suunised, milles määratakse kindlaks andmete säilitamise meetodid ja kord, samuti säilitatavate andmete vorm ja sisu. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 51 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

5. Tarneettevõtjate ning hulgimüüjate ja ülekandesüsteemi haldurite ning samuti gaasihoidlate ja maagaasi veeldusjaamade haldurite vaheliste maagaasi tuletisinstrumentide tehingute suhtes kohaldatakse käesolevat artiklit alles siis, kui komisjon on vastu võtnud lõikes 4 osutatud suunised.

6. Käesoleva artikli sätteid ei tekita lisakohustusi lõikes 1 osutatud asutuste ees üksuste jaoks, mis jäävad direktiivi 2004/39/EÜ reguleerimisalasse.

7. Kui lõikes 1 osutatud asutused vajavad juurdepääsu andmetele, mida säilitavad direktiivi 2004/39/EÜ reguleerimisalasse jäävad üksused, esitavad kõnealuse direktiivi alusel vastutavad asutused neile vajalikud andmed.

▼B**IX PEATÜKK
JAEMÜÜGITURUD***Artikkel 45***Jaemüügiturud**

Et soodustada hästi toimivate ja läbipaistvate jaemüügiturude teket ühenduses, tagavad liikmesriigid, et ülekandesüsteemi haldurite, jaotussüsteemi haldurite, tarneettevõtjate ja tarbijate ning vajaduse korral ka teiste turuosaliste rollid ja kohustused määratakse kindlaks lepinguliste suhete, tarbijate ees võetavate kohustuste, andmevahetuse ja arvelduseeskirjade, andmete omandiõiguse ja mõõtmiskohustuse osas.

Need eeskirjad avalikustatakse, kusjuures nende koostamise eesmärk on hõlbustada tarbijatele ja tarnijatele juurdepääsu võrkudele, ning need vaadatakse läbi reguleerivate asutuste või liikmesriigi teiste asjaomaste ametiasutuste poolt.

**X PEATÜKK
LÕPPSÄTTED***Artikkel 46***Kaitsemeetmed**

1. Kui energiaturul tekib ootamatu kriis või kui seatakse ohtu isikute, seadmete või rajatiste turvalisus või võrgu puutumatus, võib liikmesriik võtta asjakohaseid ajutisi kaitsemeetmeid.

2. Need meetmed peavad võimalikult vähe häirima siseturu toimimist ega tohi olla laiema ulatusega, kui on vältimatult vajalik ootamatute raskuste kõrvaldamiseks.

3. Asjaomane liikmesriik teatab nendest meetmetest viivitamata teistele liikmesriikidele ja komisjonile, kes võib otsustada, et see liikmesriik peab meetmeid muutma või need tühistama, kui need moonutavad konkurentsi ja mõjutavad kaubandust ühishuve kahjustaval viisil.

*Artikkel 47***Võrdsed võimalused**

1. Meetmed, mida liikmesriigid võivad võtta käesoleva direktiivi kohaselt võrdsete võimaluste tagamiseks, peavad olema kooskõlas EÜ asutamislepinguga, eelkõige selle artikliga 30, ning ühenduse õigusaktidega.

2. Lõikes 1 osutatud meetmed peavad olema proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja läbipaistvad. Kõnealuseid meetmeid võib jõustada üksnes pärast komisjoni teavitamist ja komisjoni nõusolekul.

▼B

3. Komisjon reageerib lõikes 2 osutatud teavitamisele kahe kuu jooksul alates kõnealuse teate kättesaamisest. Nimetatud ajavahemik algab täieliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast. Kui komisjon ei ole kõnealuse kahe kuu jooksul reageerinud, siis loetakse, et komisjon ei ole teada antud meetmete kohta vastuväiteid esitanud.

*Artikkel 48***Võta-või-maksa kohustustega seotud erandid**

1. Kui maagaasiettevõtjal on tekkinud või tõenäoliselt tekivad tõsised majanduslikud või rahalised raskused seoses ühe või mitme gaasitarnelepingu raames võetud võta-või-maksa kohustusega, võib ta asjaomasele liikmesriigile või selleks määratud pädevale asutusele esitada taotluse ajutise erandi tegemiseks artiklist 32. Taotlused esitatakse üksikjuhtumite kaupa vastavalt liikmesriigi valikule kas enne või pärast võrgule juurdepääsu keelamist. Liikmesriigid võivad lasta ka maagaasiettevõtjal valida, kas esitada avaldus enne või pärast võrgule juurdepääsu keelamist. Kui maagaasiettevõtja on võrgule juurdepääsu võimaldamisest keeldunud, esitatakse avaldus viivitamata. Avaldusele lisatakse kogu vajalik teave probleemi olemuse ja ulatuse kohta ning maagaasiettevõtja jõupingutuste kohta selle lahendamisel.

Kui teisi mõistlikke lahendusi ei leita, võib liikmesriik või määratud pädev asutus lõiget 3 arvestades otsustada erandit lubada.

2. Liikmesriik või määratud pädev asutus teatab komisjonile erandi lubamise otsusest viivitamata ja lisab kogu erandit käsitleva vajaliku teabe. Selle teabe võib komisjonile esitada kokkuvõtlikul kujul, et komisjon saaks teha põhjendatud otsuse. Komisjon võib kaheksa nädala jooksul pärast teate saamist nõuda liikmesriigilt või määratud pädevalt asutuselt erandi lubamise otsuse muutmist või tühistamist.

Kui liikmesriik või määratud pädev asutus ei täida nõudmist nelja nädala jooksul, tehakse lõplik otsus viivitamata vastavalt artikli 51 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusele.

Komisjon säilitab tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

3. Otsuse tegemisel lõikes 1 osutatud erandite lubamise kohta võtab liikmesriik või määratud pädev asutus eelkõige arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) konkurentsivõimelise gaasituru rajamise eesmärk;
- b) vajadus täita avalike teenuste osutamise kohustusi ja tagada varustuskindlus;

▼B

- c) maagaasiettevõtja seisund gaasiturul ja tegelik konkurents sellel turul;
- d) maagaasiettevõtjate ja ülekandeettevõtjate või vabatarbijate majanduslike ja rahaliste raskuste tõsidus;
- e) kõnealuse lepingu või kõnealuste lepingute tingimused ja allkirjastamise kuupäev või kuupäevad, sealhulgas selles või nendes arvesse võetud turumuudatuste ulatus;
- f) probleemi lahendamiseks tehtud jõupingutused;
- g) millisel määral oleks ettevõtja võinud käesoleva direktiivi sätteid arvestades eeldada tõsiste raskuste tekkimist võta-või-maksa kohustuste võtmisel;
- h) võrku ühendatuse tase teiste võrkudega ja nende võrkude koostalitlusvõime ning
- i) erandi lubamise oletatav mõju käesoleva direktiivi korrektsele kohaldamisele, pidades silmas maagaasi siseturu tõrgeteta toimimist.

Enne 4. augustit 2003 võta-või-maksa-lepingutega seotud eranditaotluste kohta tehtud otsus ei tohi põhjustada olukorda, kus ei ole võimalik leida teisi rentaableid turustusvõimalusi. Tõsisteks raskusteks ei peeta mingil juhul olukorda, mille puhul maagaasi müük ei lange allapoole võta-või-maksa gaasitarnelepingutes sisalduvat tarbimise garanteeritud miinimummäära või kui kõnealust võta-või-maksa gaasitarnelepingut saab kohandada või kui maagaasiettevõtja suudab leida teisi turustusvõimalusi.

4. Maagaasiettevõtjad, kelle suhtes ei lubata teha käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud erandit, ei tohi gaasitarnelepinguga võetud võta-või-maksa kohustuste tõttu võrgule juurdepääsu keelata ega jätkata selle keelamist. Liikmesriigid tagavad asjakohaste sätete, nimelt *artiklite 32–44* kohaldamise.

5. Kõiki eespool esitatud sätete alusel lubatud erandeid tuleb nõuetekohaselt põhjendada. Komisjon avaldab otsuse *Euroopa Liidu Teatajas*.

6. Komisjon esitab 4. augustiks 2008 aruande käesoleva artikli kohaldamisel saadud kogemuste kohta, et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid õigeaegselt kaaluda vajadust seda kohandada.

▼ M2*Artikkel 48a***Tehnilised kokkulepped ülekandeturude käitamise kohta**

Käesolev direktiiv ei mõjuta ülekandesüsteemi haldurite või teiste ettevõtjate õigust jätta jõusse või sõlmida tehnilisi kokkuleppeid liikmesriigi ja kolmanda riigi vaheliste ülekandeturude käitamise kohta, tingimusel et sellised kokkulepped on kooskõlas liidu õiguse ja asjaomaste liikmesriikide riiklike reguleerivate asutuste asjakohaste otsustega. Nendest kokkulepetest teavitatakse asjaomaste liikmesriikide reguleerivaid asutusi.

▼ B*Artikkel 49***Tekkivad ja isoleeritud turud**

1. Liikmesriigid, kes ei ole otseselt seotud mõne teise liikmesriigi ühendatud võrguga ja kellel on ainult üks põhiline välistarnija, võivad teha erandeid artiklitest 4, 9, 37 ja/või 38. Põhitarnijaks peetakse tarneettevõtjat, kelle turuosa ületab 75 %. Kõik sellised erandid kaotavad automaatselt kehtivuse siis, kui vähemalt üks käesolevas lõigus osutatud tingimus ei ole enam täidetud. Kõigist sellistest eranditest teatatakse komisjonile.

Küprosele võib teha erandeid artiklitest 4, 9, 37 ja/või 38. Selline erand kaotab kehtivuse kohe, kui Küprost ei käsitleta enam isoleeritud turuna.

Artikleid 4, 9, 37 ja/või 38 ei kohaldata Eesti, Läti ja/või Soome suhtes, kuni mis tahes kõnealustest liikmesriikidest on otseselt ühendatud muu liikmesriigi kui Eesti, Läti, Leedu ja Soome ühendatud võrku. Käesoleva lõigu kohaldamine ei piira käesoleva lõike esimese lõigu kohaste erandite kohaldamist.

2. Tekkiva turuna käsitatav liikmesriik, kellele käesoleva direktiivi rakendamine põhjustaks olulisi probleeme, võib teha erandeid artiklitest 4 ja 9, artikli 13 lõigetest 1 ja 3, artiklitest 14 ja 24, artikli 25 lõikest 5, artiklitest 26, 31 ja 32, artikli 37 lõikest 1 ja/või artiklist 38. Selline erand kaotab automaatselt kehtivuse siis, kui liikmesriiki ei käsitata enam tekkiva turuna. Kõigist sellistest eranditest teatatakse komisjonile.

Küprosele võib teha erandeid artiklitest 4 ja 9, artikli 13 lõigetest 1 ja 3, artiklitest 14 ja 24, artikli 25 lõikest 5, artiklitest 26, 31 ja 32, artikli 37 lõikest 1 ja/või artiklist 38. Selline erand kaotab kehtivuse kohe, kui Küprost ei käsitleta enam tekkiva turuna.

3. Lõike 2 esimese lõigus nimetatud erandite kehtetuks muutmise kuupäeval tuleb turg vabatarbija määratlusest tingituna avada vähemalt 33 % ulatuses siseriikliku gaasituruga aastast gaasi kogutarbimisest. Sellele järgneva kahe aasta jooksul kohaldatakse artikli 37 lõike 1 punkti b ja kolme järgneva aasta jooksul artikli 37 lõike 1 punkti c.

▼B

Artikli 37 lõike 1 punkti b kohaldamise ajal võivad käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud liikmesriigid otsustada mitte kohaldada artikli 32 kohaseid taasgaasistamise abiteenuseid ja ajutist hoiustamist ning sellele järgnevat ülekandesüsteemi toimetamist käsitlevaid sätteid.

4. Kui käesoleva direktiivi rakendamine põhjustaks olulisi, eelkõige ülekande- ja tähtsama jaotusinfrastruktuuri arendamisega seotud probleeme liikmesriigi geograafiliselt piiratud alal, võib liikmesriik investeeringute soodustamiseks ja selle piirkonna arendamiseks taotleda komisjonilt ajutist erandit artiklitest 4 ja 9, artikli 13 lõigetest 1 ja 3, artiklitest 14 ja 24, artikli 25 lõikest 5, artiklitest 26, 31 ja 32, artikli 37 lõikest 1 ja/või artiklist 38.

5. Komisjon võib lubada lõikes 4 nimetatud erandite tegemist, võttes arvesse eelkõige järgmisi kriteeriume:

- vajadus selliste infrastruktuuriinvesteeringute järele, mis ei oleks konkurentsile rajatud turukeskkonnas majanduslikult tasuvad;
- vajalike investeeringute maht ja tasuvuse väljavaated;
- asjaomase piirkonna gaasivõrgu suurus ja arengutase;
- asjaomase gaasituru tulevikuväljavaated;
- asjaomase ala või piirkonna geograafiline suurus ja omadused ning sotsiaalmajanduslikud ja demograafilised tegurid.

Muu gaasiinfrastruktuuri kui jaotusinfrastruktuuri puhul võib erandeid lubada üksnes juhul, kui sellel alal ei ole veel asutatud gaasiinfrastruktuuri või see on seal olnud vähem kui 10 aastat. Ajutine erand ei tohi kehtida kauem kui 10 aastat pärast esmakordset gaasi tarnimist sellele alale.

Jaotusinfrastruktuuri kohta tohib lubada erandit ajavahemikuks, mis ei ületa 20 aastat nimetatud infrastruktuuri kaudu gaasi esmakordsest tarnimisest sellele alale.

6. Artiklit 9 ei kohaldata Küprose, Luksemburgi ja/või Malta suhtes.

7. Komisjon teatab liikmesriikidele taotlustest, mis on tehtud vastavalt lõikele 4, enne lõike 5 kohase otsuse tegemist, võttes arvesse konfidentsiaalsuse säilitamist. See otsus ning lõigetes 1 ja 2 nimetatud erandid avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

8. Kreeka võib teha erandeid käesoleva direktiivi artiklitest 4, 24, 25, 26, 32, 37 ja/või 38 nende geograafiliste alade suhtes ja tähtaegadega, mis on märgitud vastavalt direktiivile 98/30/EÜ enne 15. märtsi 2002 väljastatud riigi tegevuslubades teatavate geograafiliste alade arendamiseks ja jaotusvõrkude eksklusiivseks kasutamiseks.

▼ **M2***Artikkel 49a***Erandid kolmandasse riiki viivate ja sealt tulevate ülekandeturude suhtes**

1. Kui tegemist on liikmesriigi ja kolmanda riigi vaheliste gaasi ülekandeturudega, mille ehitamine on lõpetatud enne 23. maid 2019, võib liikmesriik, kus asub ülekandetu esimene liikmesriikide võrgus olev ühenduspunkt, otsustada teha erandi artiklitest 9, 10, 11 ja 32 ning artikli 41 lõigetest 6, 8 ja 10 tema territooriumil ja territoriaalmeres asuva gaasi ülekandetu lõikude osas objektiivsetel põhjustel, näiteks tehtud investeeringu tagasiteenimise võimaldamiseks või varustuskindluse kaalutlustel, tingimusel et erand ei kahjusta konkurentsi, maagaasi siseturu tõhusat toimimist ega gaasi varustuskindlust liidus.

Erand peab olema ajaliselt piiratud, kestusega kuni 20 aastat, objektiivselt põhjendatud, pikendatav, kui see on õigustatud, ning võib olla seotud tingimustega, mis aitavad kaasa eespool nimetatud tingimuste saavutamisele.

Erandit ei kohaldata ülekandeturudele liikmesriigi ja sellise kolmanda riigi vahel, kes on kohustatud käesoleva direktiivi oma õigusesse üle võtma ja kes kohaldab seda tõhusalt oma õiguskorras vastavalt liiduga sõlmitud kokkuleppele.

2. Kui asjaomane ülekandetu asub rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil, otsustab kõnealuse ülekandetu suhtes erandi tegemise üle pärast konsulteerimist kõigi asjaomaste liikmesriikidega see liikmesriik, kelle territooriumil asub liikmesriikide võrgu esimene ühenduspunkt.

Asjaomaste liikmesriikide taotluse korral võib komisjon otsustada osaleda vaatejana selle liikmesriigi, kelle territooriumil asub esimene ühenduspunkt, ja kolmanda riigi vahelistel konsultatsioonidel, mille käsitletakse käesoleva direktiivi järjekindlat kohaldamist selle liikmesriigi territooriumil ja territoriaalmeres, kelle territooriumil asub esimene ühenduspunkt, sealhulgas erandite tegemist selliste ülekandeturude suhtes.

3. Lõigete 1 ja 2 kohased otsused tuleb võtta vastu hiljemalt 24. maiks 2020. Liikmesriigid teavitavad igast sellisest otsusest komisjoni ja avaldavad need.

*Artikkel 49b***Volitamine**

1. Ilma et see piiraks liidu õiguses sätestatud muude kohustuste täitmist ning mõjutamata liidu ja liikmesriikide vahelist pädevuse jaotust, võivad ülekandetu või tootmisetapi torustiku käitamist käsitlevad liikmesriigi ja kolmanda riigi vahelised kehtivad lepingud jääda jõusse seni, kuni liidu ja sama kolmanda riigi vahel jõustub uus leping või kohaldatakse käesoleva artikli lõigete 2–15 kohast menetlust.

▼ M2

2. Ilma et see mõjutaks liidu ja liikmesriikide vahelist pädevuse jaotust, juhul kui liikmesriik kavatses alustada kolmanda riigiga läbirääkimisi, et sõlmida ülekandetoru käitamist käsitlev leping kolmanda riigiga küsimustes, mis kuuluvad täielikult või osaliselt käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, või seda lepingut muuta, laiendada, kohandada või pikendada, teavitab ta oma kavatsusest kirjalikult komisjoni.

Teatele lisatakse asjakohased dokumendid ja märke sätete kohta, mille üle läbirääkimisi peetakse või mida uuesti läbi räägitakse, läbirääkimiste eesmärk ja muu asjakohane teave ning see teade edastatakse komisjonile vähemalt viis kuud enne kavandatud läbirääkimiste algust.

3. Lõike 2 kohase teate esitamise järel annab komisjon asjaomasele liikmesriigile loa alustada kolmanda riigiga ametlikke läbirääkimisi selles osas, mis võivad mõjutada liidu ühiseeskirju, välja arvatud juhul, kui ta on seisukohal, et selliste läbirääkimiste alustamine:

- a) oleks vastuolus liidu õigusega, välja arvatud vastuolud, mis tulenevad liidu ja liikmesriikide vahelisest pädevuse jaotusest;
- b) kahjustaks maagaasi siseturu toimimist, konkurentsi või varustuskindlust liikmesriigis või liidus;
- c) takistaks liidul kolmanda riigiga valitsustevaheliste kokkulepete üle peetavate läbirääkimiste eesmärkide saavutamist;
- d) oleks diskrimineeriv.

4. Lõike 3 kohasel hindamisel võtab komisjon arvesse, kas kavandatud leping käsitleb ülekandetoru või tootmisetapi torustikku, mis aitab uute maagaasiallikate kaudu maagaasitarneid ja tarnijaid mitmekesistada.

5. 90 päeva jooksul pärast lõikes 2 osutatud teate kättesaamist võtab komisjon vastu otsuse, millega ta annab liikmesriigile loa alustada läbirääkimisi, et sõlmida kolmanda riigiga leping või seda lepingut muuta, laiendada, kohandada või pikendada, või millega ta keeldub sellist luba andmast. Kui otsuse vastuvõtmiseks on vaja lisateavet, hakkab 90-päevane tähtaeg kulgema lisateabe laekumise kuupäevast.

6. Kui komisjon võtab vastu otsuse, millega ta keeldub andmast liikmesriigile luba, et sõlmida kolmanda riigiga leping või seda lepingut muuta, laiendada, kohandada või pikendada, teavitab ta sellest asjaomast liikmesriiki ja põhjendab oma otsust.

7. Otsus, millega antakse liikmesriigile luba alustada läbirääkimisi, et sõlmida kolmanda riigiga leping või seda lepingut muuta, laiendada, kohandada või pikendada, või millega keeldutakse sellist luba andmast, võetakse vastu rakendusaktiga kooskõlas artikli 51 lõikes 2 osutatud menetlusega.

▼M2

8. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2017/684⁽¹⁾ võib komisjon anda suuniseid ja nõuda kavandatavasse lepingusse teatavate tingimuste lisamist, et tagada kooskõla liidu õigusega.

9. Komisjoni hoitakse lepingu sõlmimise, muutmise, laiendamise, kohandamise või pikendamise üle peetavate läbirääkimiste eri etappide jooksul kursis läbirääkimiste edenemise ja tulemustega ning komisjon võib taotleda osalemist liikmesriigi ja kolmanda riigi vahelistel läbirääkimistel kooskõlas otsusega (EL) 2017/684.

10. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu lõike 5 kohaselt vastu võetud otsustest.

11. Enne kolmanda riigiga lepingu allkirjastamist teatab asjaomane liikmesriik komisjonile läbirääkimiste tulemustest ning edastab komisjonile läbirääkimiste tulemusel koostatud lepingu teksti.

12. Lõike 11 kohase teate saamisel hindab komisjon läbirääkimiste tulemusel koostatud lepingut vastavalt lõikele 3. Kui komisjon leiab, et läbirääkimiste tulemusel koostatud leping on kooskõlas lõikega 3, annab ta liikmesriigile loa leping allkirjastada ja sõlmida.

13. 90 päeva jooksul pärast lõikes 11 osutatud teate kättesaamist võtab komisjon vastu otsuse, millega ta annab liikmesriigile loa allkirjastada ja sõlmida kolmanda riigiga leping või millega ta keeldub sellist luba andmast. Kui otsuse vastuvõtmiseks on vaja lisateavet, hakkab 90-päevane tähtaeg kulgema lisateabe laekumise kuupäevast.

14. Kui komisjon võtab lõike 13 kohaselt vastu otsuse, millega ta annab liikmesriigile loa allkirjastada ja sõlmida kolmanda riigiga leping, teavitab asjaomane liikmesriik komisjoni lepingu sõlmimisest ja jõustumisest ning kõnealuse lepingu staatuse hilisematest muudatustest.

15. Kui komisjon võtab lõike 13 kohaselt vastu otsuse, millega ta keeldub andmast liikmesriigile luba allkirjastada ja sõlmida kolmanda riigiga leping, teavitab ta sellest asjaomast liikmesriiki ja põhjendab oma otsust.

▼B*Artikkel 50***Läbivaatamise kord**

Kui komisjon jõuab artikli 52 lõikes 6 nimetatud aruandes järeldusele, et arvestades võrkudele juurdepääsu läbiviimise tulemuslikkust liikmesriigis, mis on võrkudele täieliku, mittediskrimineeriva ja takistusteta juurdepääsu aluseks, ei ole teatavad käesoleva direktiiviga ettevõtjatele pandavad kohustused (sealhulgas jaotussüsteemi haldurite juriidilise eraldamisega seonduv) püstitatud eesmärgiga kooskõlas, võib asjaomane liikmesriik esitada komisjonile taotluse kõnealusest kohustusest vabastuse saamiseks.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta otsus (EL) 2017/684, millega luuakse liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid ja mittesiduvaid leppeid käsitlev teabevahetusmehhanism ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 994/2012/EL (ELT L 99, 12.4.2017, lk 1).

▼B

Liikmesriik teatab taotlusest viivitamata komisjonile, lisades kogu asjakohase teabe, mis on vajalik tõestamiseks, et aruande järelalus tulemuslikust võrgule juurdepääsu tagamisest kehtib ka edaspidi.

Kolme kuu jooksul pärast teate saamist võtab komisjon vastu otsuse asjaomase liikmesriigi taotluse kohta ning teeb vajadusel ettepanekud Euroopa Parlamendile ja nõukogule direktiivi asjaomaste sätete muutmiseks. Käesoleva direktiivi muutmise ettepanekute hulgas võib komisjon teha ettepaneku vabastada asjaomane liikmesriik teatavatest nõuetest, kui kõnealune liikmesriik rakendab vajadusel teisi sama tulemuslikke meetmeid.

*Artikkel 51***Komitee**

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1 kuni 4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

▼M1*Artikkel 52***Aruandlus**

Komisjon jälgib ja kontrollib käesoleva direktiivi kohaldamist ning esitab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999⁽¹⁾ artiklis 35 osutatud energialiidu olukorda käsitleva aruande lisana üldise eduaruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

▼B*Artikkel 53***Kehtetuks tunnistamine**

Direktiiv 2003/55/EÜ tunnistatakse alates 3. märtsist 2011 kehtetuks, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud nimetatud direktiivi siseriiklikku õigusse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile tõlgendatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt II lisa vastavustabelile.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

▼B*Artikkel 54***Ülevõtmine**

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 3. märtsiks 2011. Nad edastavad kõnealuste normide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad kõnealuseid meetmeid alates 3. märtsist 2011, välja arvatud artiklit 11, mida hakatakse kohaldama alates 3. märtsist 2013.

Kui liikmesriigid kõnealused meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

*Artikkel 55***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub järgmisel kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 56***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

I LISA

TARBIJAKAITSEMEETMED

1. Ilma et see piiraks tarbijakaitset käsitlevaid ühenduse eeskirju, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiivi 97/7/EÜ (tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral) ⁽¹⁾ ning nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes), ⁽²⁾ võetakse artiklis 3 osutatud meetmeid selleks, et tagada tarbijatele:

a) õigus sõlmida gaasiteenuse osutajaga leping, milles tuuakse välja:

- tarnija nimi ja aadress;
- osutatavad teenused, pakutava teenuse kvaliteedi tase ja ühenduse esmakordse sisseseadmise aeg;
- pakutavate hooldusteenuste liigid;
- ajakohase teabe saamise viisid kõigi kohaldatavate tariifide ja hooldustasu liikide kohta;
- lepingu kestus, teenuste ja lepingu pikendamise ja lõpetamise tingimused, lepingust tasuta taganemise lubatavus;
- võimalikud hüvitised ja tagasimakse kord juhul, kui teenuse kvaliteet ei vasta kokkulepitule, sealhulgas ebatäpne arve ja arve hilinenud esitamine;
- punkti f kohase vaidlusküsimuste lahendamise menetluse algatamise kord; ning
- tarbijaõigusi käsitlev teave, sealhulgas kaebuste käsitlemine ja kogu käesolevas punktis osutatud teave, mis edastatakse selgelt arvetel ja maagaasiettevõtja veebilehel.

Tingimused peavad olema õiglased ja eelnevalt hästi teada. Igal juhul peaks see teave olema tarbijale kättesaadav enne lepingu sõlmimist või kinnitamist. Kui leping sõlmitakse vahendaja kaudu, peab teave käesolevas punktis sätestatud küsimuste kohta samuti olema kättesaadav enne lepingu sõlmimist;

b) õigeaegne teavitamine lepingutingimuste kõigist kavandatavatest muudatustest ning taganemisõiguse teatavakstegemine teate saamisel. Teenuse osutajad peavad läbipaistval ja arusaadaval viisil nendega liitunud tarbijatele ise õigeaegselt teatama kõigist tasu suurendamistest hiljemalt ühe arve esitamise normaaltähtaja jooksul pärast suurenemise jõustumist. Liikmesriigid tagavad, et tarbijatel oleks vabadus lepingutest taganeda, kui nad ei nõustu neile gaasiteenuse osutaja poolt teatatud uute tingimustega;

⁽¹⁾ EÜT L 144, 4.6.1997, lk 19.

⁽²⁾ EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29.

▼B

- c) läbipaistva teabe saamine gaasiteenustele juurepääsu ja kasutamise suhtes kohaldatavate hindade, tariifide ja üldtingimuste kohta;
- d) tasumisviiside lai valik, mis ei diskrimineeri asjakohatult tarbijaid. Ettemaksu süsteemid on õiglased ja kajastavad asjakohaselt eeldatavat tarbimist. Iga muudatus tingimustes peab kajastama erinevatest maksesüsteemidest tarnijale tulenevaid kulusid. Üldtingimused peavad olema õiglased ja läbipaistvad. Need peavad olema selged ja arusaadavad ning need ei tohi hõlmata lepinguväliseid tõkkeid tarbijaõigustele, näiteks ülemäärast lepingulist dokumentatsiooni. Tarbijaid tuleb kaitsta ebaõiglase või eksitavate müügiviiside eest;
- e) tasuta tarnijavahetus;
- f) läbipaistvad, lihtsad ja odavad kaebuste lahendamise menetlused. Kõikidel tarbijatel on eelkõige õigus oma gaasiteenuse osutaja heatasemeliste teenustele ja esitatud kaebuste käsitlemisele. Selline kohtuväline vaidluste lahendamine peab võimaldama õiglast ja kiiret vaidluste lahendamist eelistatavalt kolme kuu jooksul ning kui olukord seda tingib, rakendama kulude ja/või kahju hüvitamise süsteemi. Võimaluse korral peaksid nad järgima komisjoni 30. märtsi 1998. aasta soovitus 98/257/EÜ (kohtuvälise tarbijakaitsevaidluste lahendamise eest vastutavate asutuste suhtes kohaldatavate põhimõtete kohta) ⁽¹⁾ sätestatud põhimõtteid;
- g) kes on gaasivõrku ühendatud, teave nende õiguse kohta saada siseriiklikult kohaldatavate õigusaktide kohaselt kindla kvaliteediga maagaasi mõistliku hinna eest;
- h) nende tarbimisandmete kättesaadavus ning võimalus anda igale registreeritud tarnijale konkreetse kokkuleppe alusel tasuta juurdepääs oma mõõteandmetele. Andmehalduse eest vastutav isik on kohustatud need andmed kõnealusele ettevõtjale andma. Liikmesriigid määravad kindlaks andmete vormingu ning korra, mille alusel tarnijad ja tarbijad andmetele juurde pääsevad. Selle teenuse eest tarbijalt lisatasu ei võeta;
- i) nõuetekohane teavitamine tegelikust gaasitarbimisest ja kuludest, mis toimub piisava sagedusega, et võimaldada tarbijal oma gaasitarbimist reguleerida. Teave peab olema esitatud piisavalt varakult, et võtta arvesse tarbija mõõteseadmete võimalusi. Nõuetekohaselt tuleb arvesse võtta selliste meetmete kulutõhusust. Selle teenuse eest tarbijalt lisatasu ei võeta;
- j) maagaasitarnija vahetuse korral lõpparve saamine hiljemalt kuue nädala jooksul pärast tarnija vahetust.
2. Liikmesriigid tagavad arukate arvestisüsteemide rakendamise, mis aitavad kaasa tarbijate aktiivsele osalemisele gaasitarbimisel. Nimetatud arvestisüsteemide rakendamine võib sõltuda turu ja kodutarbija kõikide pikaajaliste kulude ja tulude majanduslikust hindamisest või sellest, milline arukas arvesti on majanduslikult mõistlik ja kulutõhus ning milline ajavahemik on nende jagamiseks teostatav.

⁽¹⁾ EÜT L 115, 17.4.1998, lk 31.

▼B

Selline hindamine toimub enne 3. septembrit 2012.

Hindamise alusel valmistavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused ette arukate arvestisüsteemide rakendamise ajakava.

Liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused tagavad nende territooriumitel rakendatavate kõnealuste arvestisüsteemide koostalitlusvõime ning võtavad nõuetekohaselt arvesse asjakohaste normide ja parimate tavade kasutamist ning maagaasi siseturu arengu olulisust.

II LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 2003/55/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 5
—	Artikkel 6
—	Artikkel 7
Artikkel 6	Artikkel 8
Artikkel 9	Artikkel 9
Artikkel 7	Artikkel 10
—	Artikkel 11
Artikkel 7	Artikkel 12
Artikkel 8	Artikkel 13
—	Artikkel 14
—	Artikkel 15
Artikkel 10	Artikkel 16
—	Artikkel 17
—	Artikkel 18
—	Artikkel 19
—	Artikkel 20
—	Artikkel 21
—	Artikkel 22
—	Artikkel 23
Artikkel 11	Artikkel 24
Artikkel 12	Artikkel 25
Artikkel 13	Artikkel 26
Artikkel 14	Artikkel 27
Artikkel 15	Artikkel 29
Artikkel 16	Artikkel 30
Artikkel 17	Artikkel 31
Artikkel 18	Artikkel 32
Artikkel 19	Artikkel 33
Artikkel 20	Artikkel 34

▼B

Direktiiv 2003/55/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 21	Artikkel 35
Artikkel 22	Artikkel 36
Artikkel 23	Artikkel 37
Artikkel 24	Artikkel 38
Artikli 25 lõike 1 (esimene ja teine lause)	Artikkel 39
—	Artikkel 40
Artikkel 25 (ülejäänud)	Artikkel 41
—	Artikkel 42
—	Artikkel 43
—	Artikkel 44
—	Artikkel 45
Artikkel 26	Artikkel 46
—	Artikkel 47
Artikkel 27	Artikkel 48
Artikkel 28	Artikkel 49
Artikkel 29	Artikkel 50
Artikkel 30	Artikkel 51
Artikkel 31	Artikkel 52
Artikkel 32	Artikkel 53
Artikkel 33	Artikkel 54
Artikkel 34	Artikkel 55
Artikkel 35	Artikkel 56
A Lisa	I Lisa